

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w I półroczu 2017 r.

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, październik 2017 r.**

Spis treści

1	Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski	3
1.1	Banki spółdzielcze	3
1.2	Banki zrzeszające	5
2	Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych	6
2.1	Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego	6
2.2	Udziałowcy i fundusz udziałowy	7
2.3	Zatrudnienie i placówki	8
2.4	Programy postępowania naprawczego	8
3	Banki spółdzielcze	10
3.1	Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych	11
3.1.1	Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego	11
3.2	Instrumenty dłużne	12
3.3	Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego	13
3.3.1	Podstawa tworzenia rezerw celowych oraz odpisy na należności zagrożone	14
3.3.1.1	Banki niepomniejszające podstawy tworzenia rezerw celowych	15
3.4	Depozyty banków spółdzielczych	15
3.5	Wyniki finansowe i efektywność	17
3.5.1	Efektywność	18
4	Instytucjonalne Systemy Ochrony	19
4.1	Fundusze pomocowe i depozyt obowiązkowy	20
4.2	Zakończenie bytu prawnego dotychczasowych zrzeszeń	21
4.3	Struktura bilansów według przynależności do IPS	22
4.4	Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego	23
4.5	Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wyniki finansowe i efektywność	25
5	Banki zrzeszające	26
5.1	Kredyty i inne należności banków zrzeszających	26
5.1.1	Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego	27
5.2	Instrumenty dłużne	27
5.3	Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego	28
5.4	Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających	29
5.5	Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających	30
5.5.1	Efektywność	31
6	Sytuacja płynnościowa – normy LCR	31
7	Fundusze własne	32
8	Spis wykresów	34
9	Spis tablic	35
10	Spis załączników	35

1 Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

1.1 Banki spółdzielcze

Na koniec czerwca 2017 r. działało 556 banków, z czego 353 było zrzeszonych w BPS SA w Warszawie, a 201 w SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działają Krakowski Bank Spółdzielczy oraz Bank Spółdzielczy w Brodnicy, który 1 sierpnia br. otrzymał zgodę KNF na podjęcie samodzielnej działalności.

Na koniec I półrocza 2017 r. spośród 556 banków spółdzielczych 485 banków było uczestnikami **instytucjonalnych systemów ochrony** (287 ze zrzeszenia BPS, 198 ze zrzeszenia SGB), a 71 pozostawało poza IPS. Natomiast na dzień 30.09.2017 r. uczestnikami IPS było 486 banków spośród 555 (przybyły 2 banki w IPS BPS, a jeden został przyłączony przez inny bank IPS BPS). Poza IPS funkcjonowało 69 banków spółdzielczych, spośród których 56 złożyło wnioski o wyrażenie zgody na utworzenie apeksowego banku zrzeszającego (dwa z nich są uczestnikami IPS BPS, jeden zadeklarował samodzielną działalność). Banki IPS skupiały 87,6% wszystkich banków spółdzielczych i dysponowały 80% aktywów sektora.

W 2018 r. zrzeszenia banków spółdzielczych w obecnej postaci przestaną istnieć. Artykuł 22b ust 12 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych stanowi, co następuje: *W zrzeszeniu, w którym został utworzony system ochrony do którego przystąpił bank zrzeszający, dotychczasowa umowa zrzeszenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy systemu ochrony.*

Analogiczny zapis znajduje się w art. 22o ust 12 tej samej ustawy dotyczącym zrzeszenia zintegrowanego.

Oznacza to, że banki spółdzielcze, które nie przystąpiły dotychczas do systemu ochrony mają czas na podjęcie decyzji odnośnie strategii swojego dalszego działania do dnia 23.11.2018 r. – w przypadku banków zrzeszenia SGB oraz do 31.12.2018 r. w przypadku banków zrzeszenia BPS.

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do czerwca 2016 r. o 20,9% (do 438,8 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 0,3 mln zł poniosły 3 banki.

Głównym czynnikiem wzrostu wyniku netto był przyrost wyniku odsetkowego, w tym w szczególności odsetek otrzymanych od banków (głównie zrzeszających).

Wynik działalności bankowej w I półroczu 2017 r. zwiększył się o 5,9%, co przy spadku kosztów operacyjnych o 0,1% spowodowało wyraźny spadek wskaźnika C/I, oraz – mimo wzrostu salda rezerw celowych (o 26,7%) i podatku dochodowego (o 14,7%) wzrost wskaźników ROA i ROE w stosunku do czerwca 2016 r.

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w I półroczu 2017 r. o 2,4%, do 69,5 mld zł (w całym sektorze bankowym o 1,7%). Najsilniej wzrosły należności od osób prywatnych. Jest to zjawisko obserwowane od dłuższego czasu, świadczące o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tym rynkiem. Kredyty mieszkaniowe stanowią 57,6% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec czerwca 2017 r. 9,2 mld zł (14,6% kredytów od sektora niefinansowego), z czego 15,6 mln zł było denominowanych w walutach obcych.

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w I półroczu 2017 r. pogorszyła się nieznacznie. Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem wyniósł 7,1% (w grudniu 2016 r. 7,0%). Banki spółdzielcze drugi kwartał z rzędu mają ten wskaźnik wyższy niż komercyjne banki krajowe (7,0% w czerwcu 2017 r.). Relacja odpisów do należności zagrożonych (liczona wg zasad PSR) nieznacznie zmniejszyła się, z 30,1% do 30,0%.

W kontekście należności od sektora niefinansowego należy zwrócić uwagę na *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji.*

Wpływ, zarówno doraźny, jak i długoterminowy stosowania reżimu zabezpieczeń, wynikającego z Rozporządzenia dotyczy przede wszystkim rezerw celowych, jakie banki, już utworzyły lub będą tworzyć na należności od rolników indywidualnych. Analiza nadesłanych w procesie ankietowym odpowiedzi wskazuje, że w przypadku banków spółdzielczych i zrzeszających około 80% portfela kredytowego dla rolników indywidualnych (w ujęciu kwotowym 15,6 mld zł spośród 19,5 mld zł kredytów) zabezpieczone jest przedmiotami wskazanymi w Rozporządzeniu jako niepodlegające egzekucji. Fakt, że Rozporządzenie odnosi się także do zabezpieczeń już ustanowionych, oznacza że przedmioty te nie mogą być przez banki uznawane za zabezpieczenie pozwalające na obniżenie podstawy tworzenia rezerwy celowej. Skutkiem tego łącznie banki spółdzielcze i zrzeszające będą musiały utworzyć dodatkowe rezerwy celowe na kwotę około 216 mln zł, odpowiadającą ok. 1/3 ich zysku netto wygenerowanego za cały 2016 r. W ocenie KNF, w niektórych bankach spółdzielczych, w tym przede wszystkim funkcjonujących na terenach wiejskich, konieczność utworzenia dodatkowych rezerw celowych może prowadzić do powstania straty bilansowej.

Z punktu widzenia skutków długoterminowych, zastosowane w Rozporządzeniu zasady dotyczące wyłączenia określonych przedmiotów spod egzekucji będą prowadziły do zmiany polityki banków w zakresie zabezpieczeń, w celu uniknięcia ewentualnych problemów wynikających z zasad narzuconych przez Rozporządzenie, w tym przede wszystkim ograniczenia przyjmowanych zabezpieczeń do pozycji nie wyłączonych spod egzekucji (weksle, hipoteka), o ile rolnik będzie takie posiadał. Należy podkreślić, że taka zmiana polityki banków może prowadzić do ograniczenia dostępu do kredytów (w porównaniu do stanu sprzed obowiązywania Rozporządzenia) przede wszystkim dla tych rolników, którzy nie będą w stanie zaoferować zabezpieczeń innych niż wymienione w rozporządzeniu.

Innym potencjalnym skutkiem jest możliwość, w świetle przepisów Rozporządzenia, żądania przez banki ustanowienia zabezpieczenia na całym gospodarstwie rolnym, co w konsekwencji również ograniczy dostęp rolników do kredytu i wystawi ich na niebezpieczeństwo egzekucji zaległych kwot z wybranych przez banki elementów gospodarstwa.

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w I półroczu 2017 r. o 1,9%, do 108,1 mld zł (w sektorze bankowym o 3,0%; głównie z powodu dużego przyrostu depozytów instytucji budżetowych).

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych. Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora wzrosła w niewielkim stopniu w stosunku do grudnia 2016 r. i wyniosła na koniec czerwca 2017 r. 64,6%.

Fundusze własne banków spółdzielczych w I półroczu 2017 r. wzrosły o 5,9% do 11,5 mld zł (w całym sektorze bankowym fundusze własne wzrosły o 1,5%), a wyrażone w euro o 10,8% do 2,7 mld euro.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,5% (wobec 17,1% w grudniu 2016 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,5% wobec 16,0% w grudniu 2016 r.

Istotny wpływ na wzrost współczynnika TCR miały dwa czynniki:

- a) podział zysku za 2016 r. W jego wyniku kapitał rezerwowy banków spółdzielczych wzrósł w stosunku do grudnia 2016 r. o 506,0 mln zł,
- b) zaliczenie przez banki, które dokonały zmian w statutach zgodnych z art. 10c uof umożliwiających zaliczenie do funduszy CET1 całego funduszu udziałowego wniesionego do 28 czerwca 2013 r. włącznie. Już w grudniu 2016 r. banki spółdzielcze zaliczyły do funduszy CET1 78,5 mln zł (co wiązało się jednocześnie z odpowiednim zmniejszeniem (wyzerowaniem) pozycji funduszu udziałowego podlegającego amortyzacji). W ciągu pierwszego półrocza 2017 r. zaliczyły dodatkowe 69,5 mln zł, z odpowiednią korektą funduszu podlegającego amortyzacji.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadały na koniec czerwca 2017 r. 162 banki wobec 136 w grudniu 2016 r.

1.2 Banki zrzeszające

Banki zrzeszające osiągnęły w I półroczu 2017 r. **zysk netto** w kwocie 10,3 mln zł, tj. o 93,7% mniej niż w I półroczu 2016 r. - w ciągu II kw. 2016 r. banki zrzeszające zaliczyły do rachunku wyników ekwiwalent finansowy wynikający z posiadanych udziałów w Visa Europe (łącznie 200,2 mln zł), który został wypłacony członkom tej organizacji w związku z przejęciem Visa Europe przez Visa Inc.

Coraz większy wpływ na wyniki banków zrzeszających mają koszty odsetek wypłacanych bankom zrzeszonym.

Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2016 r. o 0,4%, do 13,2 mld zł, zaś w przypadku sektora niefinansowego zwiększyły się o 0,4% do 11,4 mld zł.

W przypadku należności od sektora niefinansowego, podobnie jak w bankach spółdzielczych, najszybciej rosną należności od osób prywatnych. Przede wszystkim są to kredyty mieszkaniowe, stanowiące 86,3% kredytów dla tych osób (w tym 0,7% kredytów walutowych, tj. równowartość 6,3 mln zł).

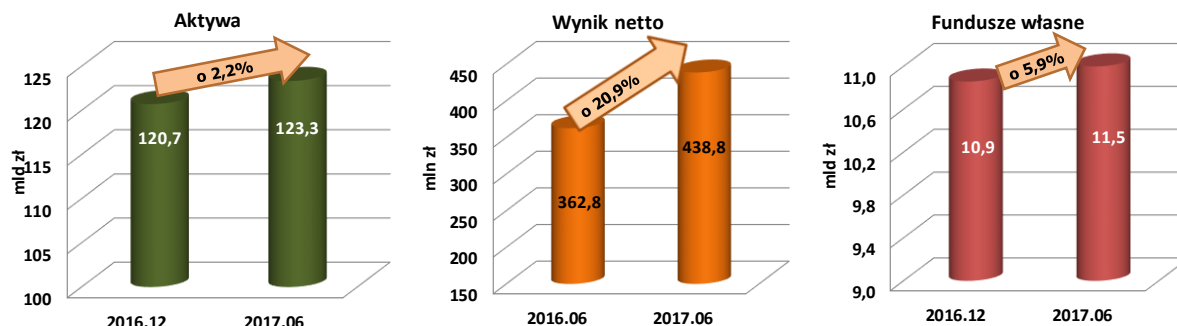
Depozyty w bankach zrzeszających wzrosły w I półroczu 2017 r. o 2,6%, do 35,2 mld zł. Był to skutek przyrostu depozytów sektora niefinansowego w bankach zrzeszonych.

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec marca 2017 r. były wyższe o 9,6% niż w grudniu 2016 r. i wyniosły 1,8 mld zł, wyrażone w euro wzrosły o 14,7%, do 433,1 mln euro. Kapitał Tier I stanowił 72,5% funduszy własnych (68,8% w grudniu 2016 r.).

2 Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych

Na koniec czerwca 2017 r. działało 556 banków spółdzielczych, z czego 353 było zrzeszonych w BPS SA w Warszawie, a 201 w SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działają Krakowski Bank Spółdzielczy oraz Bank Spółdzielczy w Brodnicy, który 1 sierpnia br. otrzymał zgodę KNF na podjęcie samodzielnej działalności.

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych

	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	Współczynnik kapitałowy (%)	Współczynnik Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyzerowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinans. (%)
2016.06	0,7	6,7	70,2	3 622,1	22,9	61,7	17,4	16,3	6,8	30,2	67,8
2017.06	0,7	7,4	66,1	3 927,9	27,9	63,7	17,5	16,5	7,8	31,5	64,6

Poprawa wskaźników efektywnościowych wynikała głównie ze wzrostu wyników odsetkowych od instrumentów dłużnych SP oraz NBP, od banków – przede wszystkim zrzeszających, od osób prywatnych oraz od przedsiębiorstw.

Łączny współczynnik kapitałowy zmniejszył się od czerwca do grudnia 2016 r. (17,1%) głównie z powodu amortyzacji funduszu udziałowego. Natomiast wzrost od grudnia 2016 r. do czerwca 2017 r. związany był z podziałem wyniku za 2016 r. oraz z zaliczeniem przez 61 banków całego funduszu udziałowego do funduszy CET1. W okresie od grudnia 2016 r. do czerwca 2017 r. włącznie banki te zarejestrowały w KRS zmiany w statutach umożliwiające odmowę wypłaty funduszu udziałowego, co jest warunkiem zaliczenia tego funduszu do funduszy CET1. Ogółem, do dnia 20 września 2017 r. zmiany takie zarejestrowało 131 banków (w tym 115 uczestników IPS).

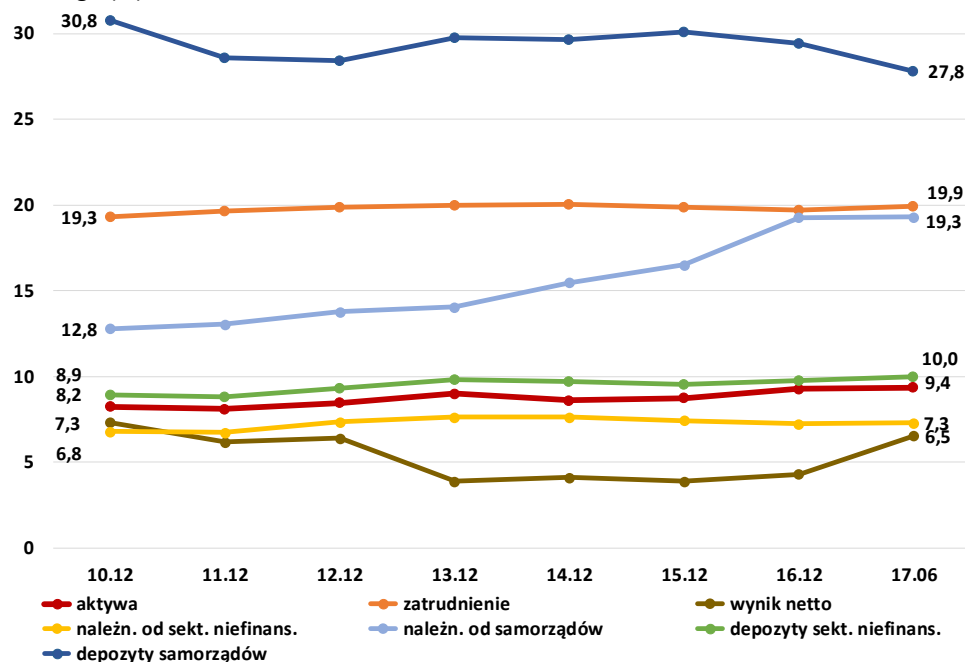
Warto wspomnieć, że przywrócenie funduszu udziałowego jako składnika kapitału CET1 umożliwia KNF żądanie dokapitalizowania banku spółdzielczego w zakresie funduszy najwyższej jakości.

2.1 Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego

Sektor spółdzielczy ma dość stabilny udział w rynku bankowym, wyjąwszy udział w kredytach dla sektora samorządowego, gdzie odnotowano silny wzrost. Poważne spadki udziału w wyniku finansowym netto w 2013 r. i 2014 r. wynikały ze strat poniesionych przez BPS SA w tych latach oraz spadku wyników banków spółdzielczych. Zmniejszenie udziału w 2015 r. spowodowane było głównie wpłatami środków do BFG z tytułu FOŚG oraz stratą poniesioną przez jeden z największych banków spółdzielczych, pokrytą w I półroczu 2016 r. Natomiast w 2016 r. przyrost udziału w wyniku finansowym spowodowany był przede wszystkim otrzymaniem przez obydwa banki zrzeszające ekwiwalentu finansowego wynikającego z posiadanych udziałów w Visa Europe (łącznie 200,2 mln zł), który został wypłacony członkom tej organizacji w związku z przejściem Visa Europe przez Visa Inc.

Zwiększenie udziału w wyniku netto sektora bankowego w I półroczu 2017 r. spowodowane jest jego przyrostem w bankach spółdzielczych o 20,9% w stosunku do wyniku netto I półrocza 2016 r., przy jednoczesnym spadku wyniku netto krajowych banków komercyjnych o 19,6%.

Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%)

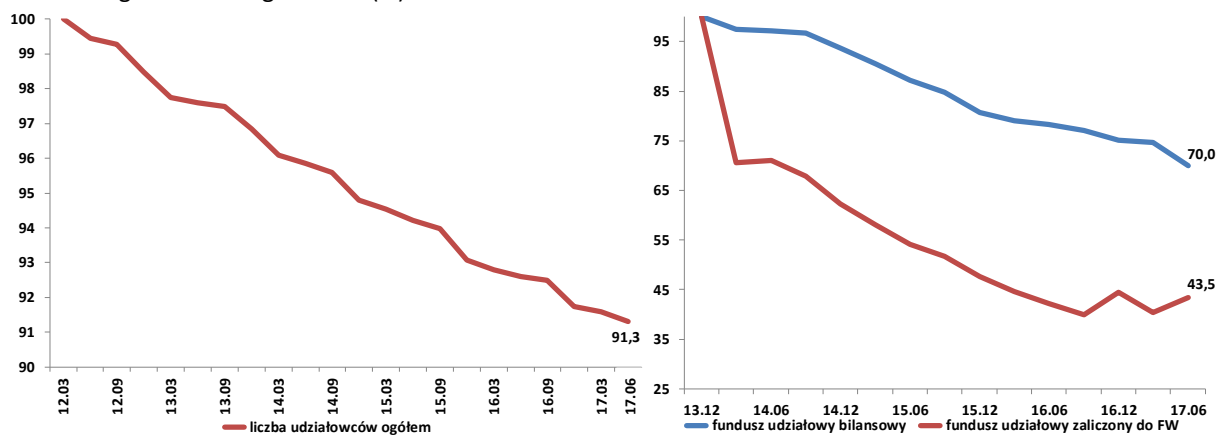
2.2 Udziałowcy i fundusz udziałowy

W czerwcu 2017 r. liczba udziałowców banków spółdzielczych wyniosła 975 407 osób, w tym 972 244 to osoby fizyczne. Od momentu pierwszego badania ankietowego, tj. od marca 2012 r., obniżyła się o 92 795 osób, w tym o 91 928 osób fizycznych.

Zmiany funduszu udziałowego zaliczonego do funduszy własnych w ciągu I półrocza 2017 r. spowodowane były dwoma czynnikami działającymi w przeciwnych kierunkach. Pierwszym z nich było obniżenie limitu (z 60% w 2016 r. do 50% w 2017 r.) funduszu udziałowego podlegającego zasadzie praw nabytych, który może być zaliczony do funduszy własnych (*in minus*), zaś czynnikiem działającym *in plus* były wspomniane już zmiany w statutach 61 banków umożliwiające (na podstawie art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i o bankach zrzeszających) zaliczenie całego funduszu udziałowego do funduszy CET1.

Fundusz udziałowy bilansowy banków spółdzielczych wyniósł na koniec czerwca 2017 r. 517,3 mln zł, natomiast zaliczony do funduszy CET1 321,2 mln zł, tj. 62,1% funduszu bilansowego. Gdyby fundusz bilansowy był zaliczany w całości do funduszy własnych, to łączny współczynnik kapitałowy wyniósłby na koniec I półrocza 2017 r. 17,8%, a nie 17,5%.

Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%)

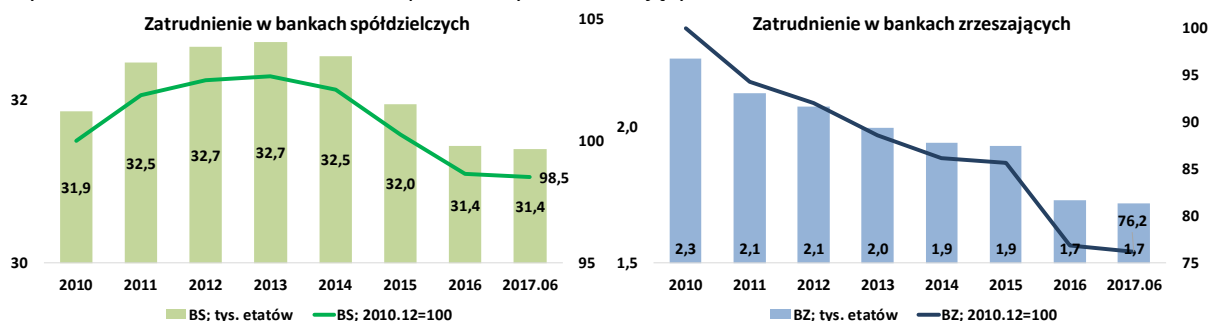

2.3 Zatrudnienie i placówki

Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających powoli zmniejsza się (w bankach spółdzielczych począwszy od 2013 r.). Zjawisko to nosiło do końca 2016 r. znamiona trendu stałego, niemniej w ciągu I półrocza 2017 r. uległo zahamowaniu. Trzeba zwrócić uwagę (wykres 2.2), że udział zatrudnienia w sektorze bankowości spółdzielczej w sektorze bankowym ogółem jest dwukrotnie większy niż udział aktywów sektora spółdzielczego w aktywach sektora bankowego ogółem.

W I półroczu 2017 r. zatrudnienie w bankach spółdzielczych obniżyło się o 0,1% (o 39 etatów; spadło do 31 400 etatów). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 56,5 etatu.

Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r.

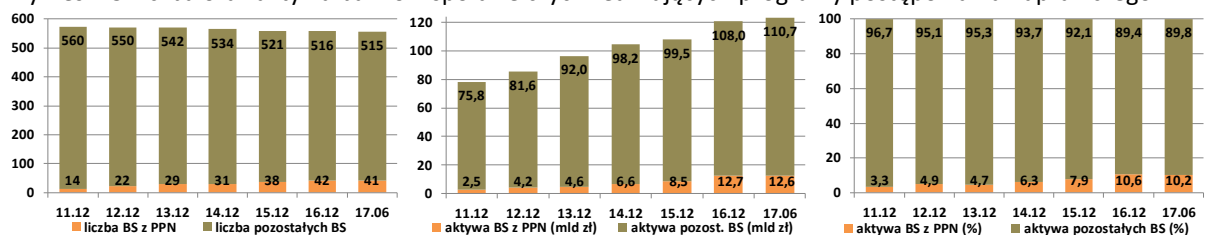

Natomiast liczba placówek (łącznie z centralami) obniżyła się o 44 i na koniec I półrocza wyniosła 4 555. Przeciętne zatrudnienie w centralach wynosiło 26,7 etatu, zaś w pozostałych placówkach 4,1 etatu.

Placówki banków spółdzielczych (łącznie z centralami) stanowią 39,8% liczby placówek bankowych w Polsce. Tak wysoki udział tłumaczy częściowo wysoki wskaźnik C/I w bankach spółdzielczych.

2.4 Programy postępowania naprawczego

Wykres 2.5 Liczba oraz aktywa banków spółdzielczych realizujących programy postępowania naprawczego

Liczba banków spółdzielczych zobowiązanych do realizacji programów postępowania naprawczego w I kwartale 2017 r. zmniejszyła się o 1 i wyniosła na koniec czerwca 2017 r. 41.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe, obecne programy postępowania naprawczego, opracowywane po wystąpieniu okoliczności, które powodowały konieczność ich wszczęcia, zostają zastąpione stałą instytucją planów naprawy (por. Rozdział 12 ustawy Prawo bankowe „Plany naprawy oraz wczesna interwencja, likwidacja i upadłość banku”). Zawartość planu naprawy określona jest w przepisach Prawa bankowego oraz w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie planu naprawy banku oraz grupowego planu naprawy.

W okresie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o *Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji banki*, w tym banki spółdzielcze, zobowiązane zostały do przekazania Komisji Nadzoru Finansowego planów naprawy. Dokumenty te podlegają zatwierdzeniu przez KNF. Ponieważ ww. ustawa weszła w życie w dniu 09.10.2016r. okres przekazania planów upłynął w dniu 09.01.2017 r. Obowiązek przedłożenia indywidualnego planu naprawy nie będzie odnosił się do banków, które są uczestnikami systemów ochrony – w takim przypadku termin na sporządzenie grupowego planu naprawy wynosi 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Wszystkie banki spółdzielcze oraz obydwu systemy ochrony złożyły plany naprawy w ustawowym terminie.

W przypadku banków spółdzielczych w UKNF prowadzonych jest obecnie 60 postępowań o zatwierdzenie indywidualnych planów naprawy dotyczących banków spółdzielczych niebędących uczestnikami systemów ochrony instytucjonalnej (IPS). Wliczając jedno postępowanie zakończone zatwierdzeniem planu liczba wszczętych postępowań wynosi 61. Prowadzone są również 2 postępowania o zatwierdzenie grupowych planów naprawy obydwu systemów ochrony instytucjonalnej.

3 Banki spółdzielcze

Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w I półroczu 2017 r. o 2,2% (o 2,6 mld zł), do 123,3 mld zł (suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 2,1%).

Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były¹:

- wzrost zobowiązań wobec sektora rządowego i samorządowego o 1,2 mld zł;
- wzrost kapitałów o 1,0 mld zł (w tym przesunięcie odsetek zastrzeżonych z pozostałych pasywów do kapitałów w kwocie 0,6 mld zł, na skutek zmiany ustawy o rachunkowości oraz przyrost kapitału zapasowego o 0,5 mld zł);
- wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 1,0 mld zł;
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 0,1 mld zł;
- zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,5 mld zł.

Zmiany w pasywach związane były z następującymi zmianami po stronie aktywów:

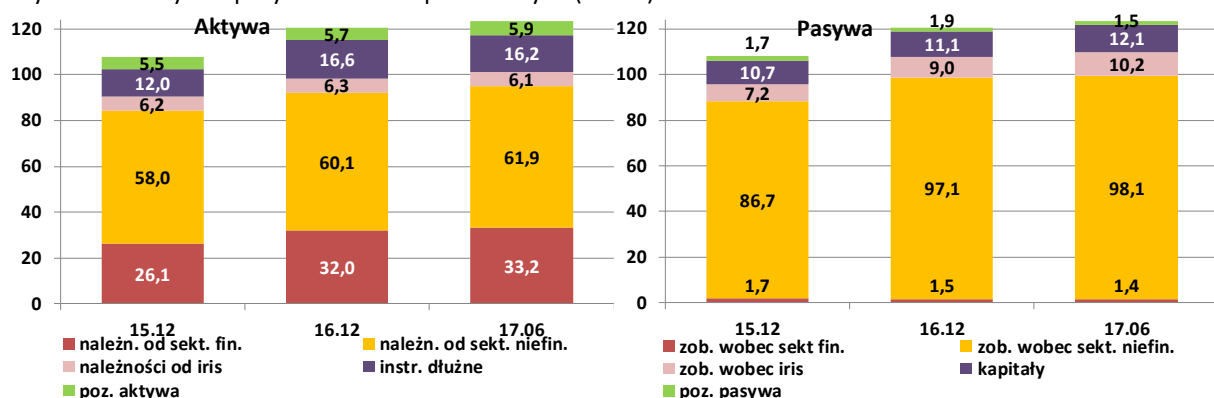
- przyrostem należności od sektora finansowego o 1,8 mld zł;
- przyrostem należności od sektora niefinansowego o 1,2 mld zł;
- zwiększeniem pozostałych aktywów o 0,2 mld zł;
- spadkiem instrumentów dłużnych i kapitałowych o 0,4 mld zł, (instrumenty SP wzrosły o 0,3 mld zł pozostałe instrumenty dłużne zwiększyły się o 0,2 mld zł; bony pieniężne NBP spadły o 1,0 mld zł);
- zmniejszeniem należności od sektora rządowego i samorządowego o 0,2 mld zł.

Najszybciej rosnącymi pozycjami po stronie aktywów w I półroczu 2017 r. były należności od sektora finansowego (głównie od banków zrzeszających), które skompensowały zmniejszenie instrumentów dłużnych. Warto jeszcze zauważyć, że cały przyrost pozostałych instrumentów dłużnych spowodowany został zakupem przez banki zrzeszone w BPS 6-miesięcznych obligacji płynnościowych emitowanych przez BPS SA (praktycznie wszystkie wykupione przez banki IPS BPS).

Wskazywałoby to, z jednej strony na trudności w ulokowaniu przyrostu pasywów w działalność kredytową, zaś z drugiej na poszukiwanie przez banki spółdzielcze lepszego oprocentowania nadwyżek depozytów nad kredytami.

Po stronie pasywów zwraca uwagę stosunkowo wysoki udział zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych w bankach spółdzielczych.

Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

¹ Ewentualne różnice pomiędzy danymi, z zestawienia a danymi na wykresach spowodowane są zaokrągleniami.

3.1 Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych

Należności banków spółdzielczych od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) wzrosły o 2,9% w I półroczu 2017 r., z 99,9 mld zł do 102,9 mld zł.

Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto

	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)				
	16.12	17.06	16.12	17.06	dynamika 16.12=100	udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 16.12=100
						16.12	17.06	16.12	17.06	
monetarne instytucje fin.	31,5	32,8	31,6	31,9	103,9	0,0	0,0	0,0	0,0	X
pozostałe instytucje fin.	0,5	0,5	0,5	0,4	96,0	10,8	15,1	1,1	1,4	134,2
sektor niefinansowy	61,6	63,4	61,6	61,7	103,0	7,7	7,8	98,4	98,2	103,8
sektor samorządowy	6,3	6,1	6,3	5,9	96,3	0,4	0,4	0,5	0,5	85,9
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	114,4	0,0	0,0	0,0	0,0	70,4
Razem	99,9	102,8	100,0	100,0	102,9	4,8	4,9	100,0	100,0	104,0

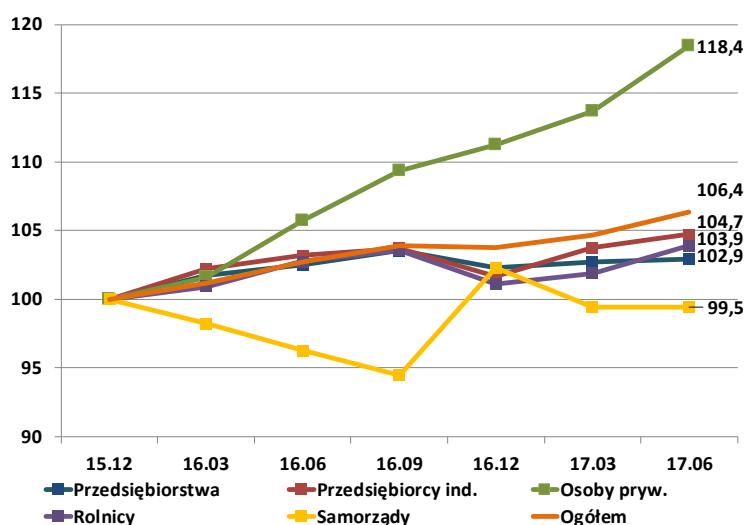
Zauważyć trzeba, że należności zagrożone w portfelu kredytów i innych należności sektora niefinansowego stanowiły 98,2% wszystkich należności zagrożonych całego portfela kredytowego. Jednocześnie dynamika należności zagrożonych wyprzedzała dynamikę należności ogółem (odpowiednio 104,0% i 102,9%), a w przypadku należności od sektora niefinansowego dynamiki te kształtowały się odpowiednio 103,8% i 103,0%.

3.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w I półroczu 2017 r. o 2,4%, do 69,5 mld zł (w całym sektorze bankowym o 1,7%).

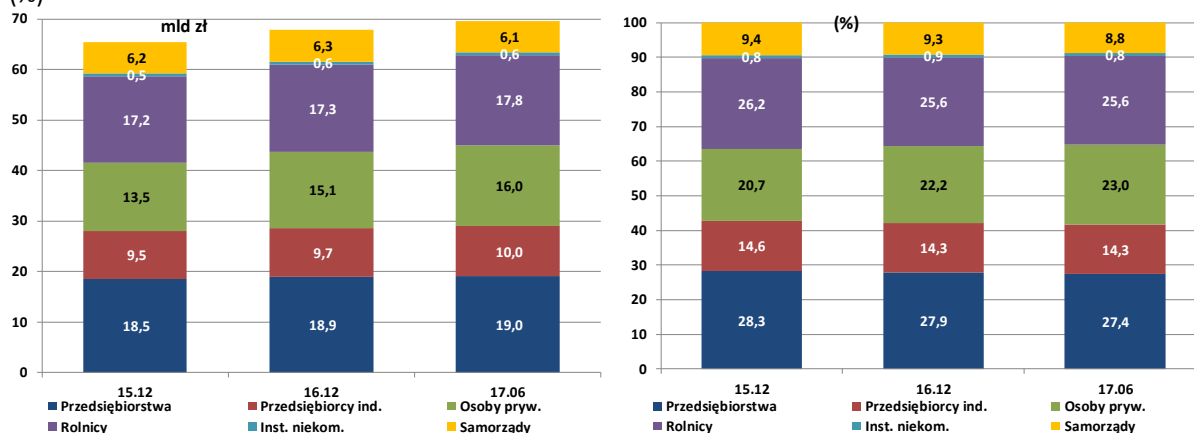
Najsilniej rosną należności od osób prywatnych. Jest to zjawisko obserwowane od dłuższego czasu, świadczące o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tym rynkiem. Banki te wciąż jednak zainteresowane są przede wszystkim finansowaniem działalności gospodarczej (kredyty na ten cel stanowią ok. 75% należności od sektora niefinansowego). Na taką strukturę kredytów wpływ niewątpliwie ma tradycja tych banków – zostały utworzone właśnie w celu finansowania działalności rolników i rzemieślników.

Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2015.12 = 100

Należy dodać, że 57,6% kredytów dla osób prywatnych to kredyty mieszkaniowe. Ich saldo wynosiło na koniec czerwca 2017 r. 9,2 mld zł (14,6% kredytów od sektora niefinansowego), z czego 15,6 mln zł było denominowanych w walutach obcych.

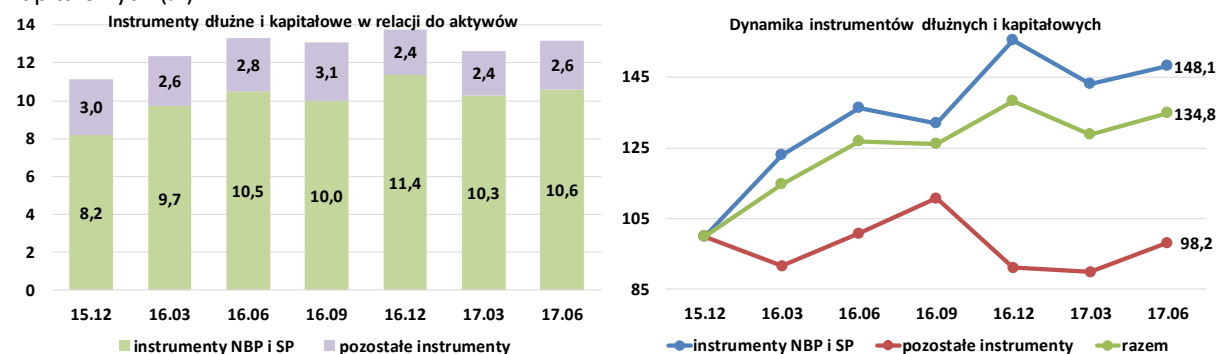
Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

3.2 Instrumenty dłużne

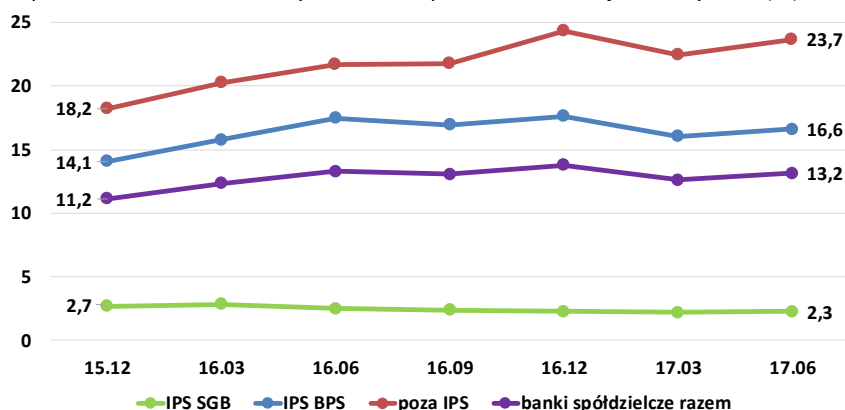
Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Niemniej na ich poziom w relacji do aktywów wyraźny wpływ ma również popyt na kredyt w terenie działania zrzeszonych banków spółdzielczych. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Częściowo wynika to z faktu, że nabywają one 6-miesięczne obligacje płynnościowe emitowane przez BPS SA. Obrazuje to wykres 3.5 poniżej. Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność w większym stopniu lokatami w banku zrzeszającym.

Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)

Istotna część banków spółdzielczych zrzeszonych w BPS SA, tych samych zresztą, które nie podpisały aneksów do umowy zrzeszenia dotyczących minimum depozytowego i, które dążą do utworzenia banku apeksowego, zabezpiecza płynność samodzielnie, przede wszystkim nabywając papiery dłużne SP i bony NBP. Wszystkie te banki spełniały normę LCR.

Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%)

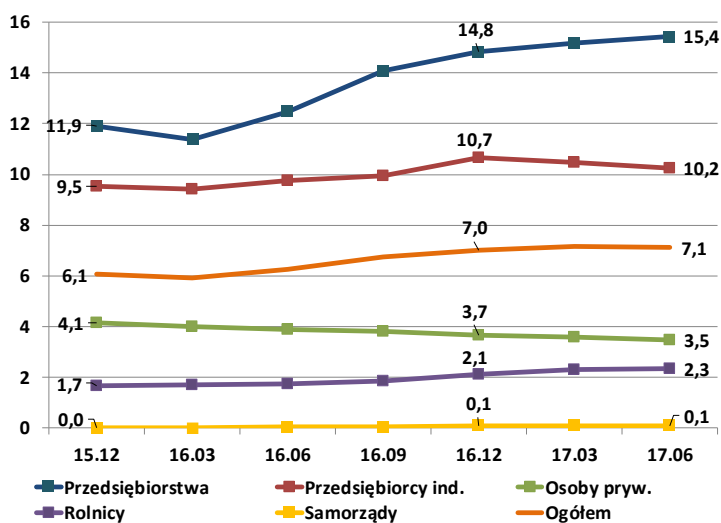

3.3 Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w I półroczu 2017 r. pogorszyła się nieznacznie. Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem wyniósł 7,1% (w grudniu 2016 r. 7,0%). Banki spółdzielcze drugi kwartał z rzędu mają ten wskaźnik wyższy niż komercyjne banki krajowe (7,0% w czerwcu 2017 r.).

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego wyniósł w czerwcu 2017 r. 7,8% (w grudniu 2016 r. 7,7%), co wynikało przede wszystkim z pogorszenia jakości należności od przedsiębiorstw.

Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

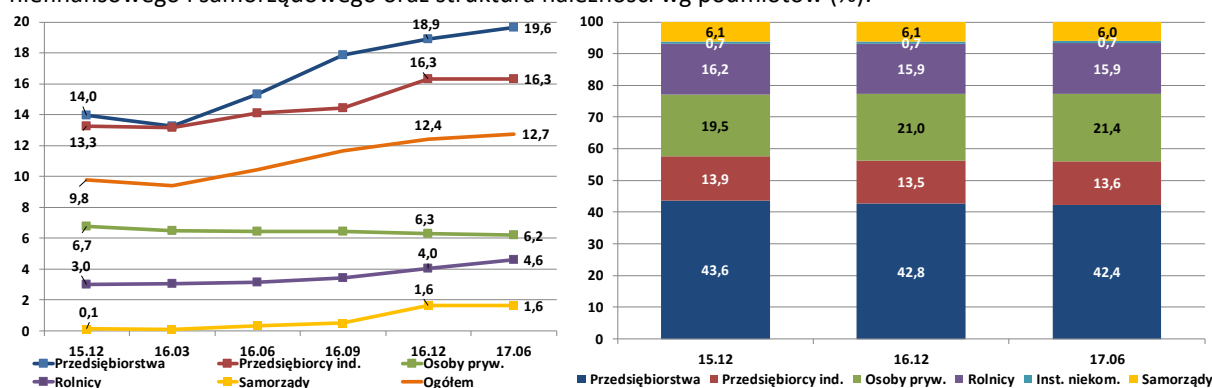
Poprawiła się natomiast jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasignalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych wyniósł w czerwcu 2017 r. 1,7% (w grudniu 2016 r. 1,8%). Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

Utrzymuje się dobra jakość kredytów dla rolników, przede wszystkim z uwagi na wysoki udział kredytów preferencyjnych, odznaczających się dobrą spłacalnością, w kredytach dla rolników ogółem. Udział ten wynosi 40,3%, zaś tylko 1,5% spośród nich to należności zagrożone.

Należałoby jeszcze zwrócić uwagę, że jakość należności w bankach spółdzielczych o aktywach większych niż 500 mln zł jest gorsza niż w bankach o aktywach mniejszych. Jest to związane ze strukturą tych należności – przede wszystkim chodzi o dużo większy udział należności od przedsiębiorstw i

przedsiębiorców indywidualnych w dużych bankach, czyli podmiotów, których kredytowanie jest bardziej ryzykowne niż pozostałych (por. struktura przedstawiona na wykresie 3.3).

Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa ≥ 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%).

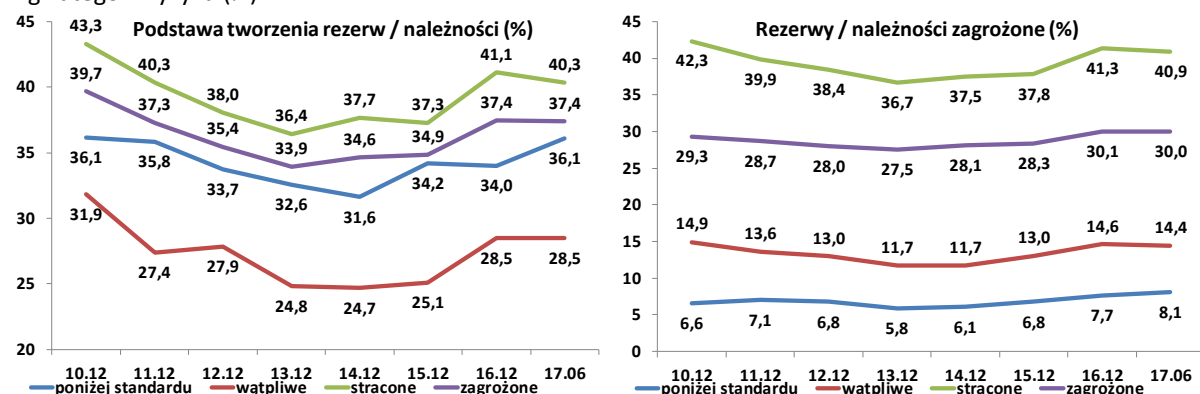

3.3.1 Podstawa tworzenia rezerw celowych oraz odpisy na należności zagrożone

Od 2010 r. do 2013 r. obserwowane było zmniejszanie relacji podstawy tworzenia rezerw celowych w stosunku do należności zagrożonych od sektora niefinansowego w bankach stosujących krajowe standardy rachunkowe² (wszystkie banki spółdzielcze, jeden bank zrzeszający oraz kilka krajowych banków komercyjnych). W następujących okresach zauważalny był niewielki wzrost tej relacji.

Przeciętne relacje podstawy tworzenia rezerw celowych do należności od sektora niefinansowego oraz rezerw celowych do należności przestały zmniejszać się począwszy od 2014 r. W 2015 r. i 2016 r. poziomy zarówno podstawy tworzenia rezerw celowych, jak i samych rezerw celowych zaczęły powoli zwiększać się, co było związane z tworzeniem instytucjonalnych systemów ochrony, w których wyznaczone zostały minimalne poziomy wyrezerwowania należności zagrożonych – w obydwu systemach, tzn. IPS BPS oraz IPS SGB, takie same, wynoszące 30% należności zagrożonych.

Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacje podstawy tworzenia rezerw celowych oraz rezerw celowych do należności wg kategorii ryzyka (%)

Warto zauważyć, że relacja odpisów do należności ze stwierdzoną utratą wartości wynosi w bankach komercyjnych 56,3%. Utworzenie odpisów w analogicznej wysokości kosztowałoby banki spółdzielcze 1,2 mld zł, czyli równowartość 2-krotnego wyniku netto za 2016 r.

² Por. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2008 r. z późn. zm.).

W stosunku do banków o najniższym poziomie wyrezerwowania należności, skierowane zostały wystąpienia nadzorcze z żądaniem przekazania informacji umożliwiającej weryfikację formalnej poprawności działań podjętych przez banki w tym zakresie. Tego typu działania podejmowane są również w trakcie aktualizacji kwartalnych ocen BION.

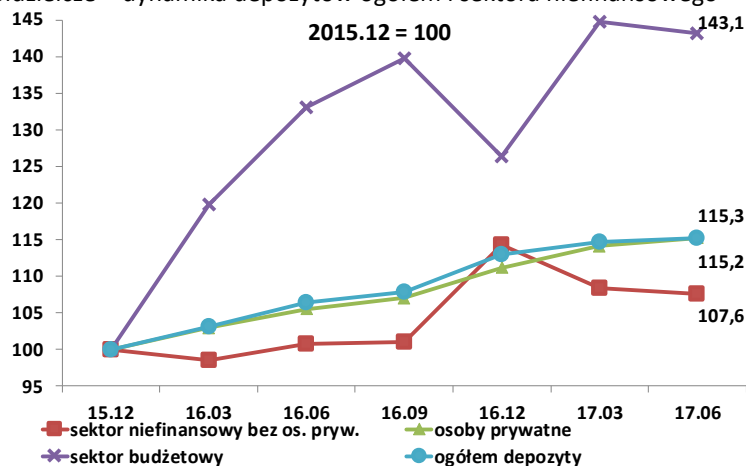
3.3.1.1 Banki niepomniejszające podstawy tworzenia rezerw celowych

Istnieje liczna grupa banków niestosujących pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych. Na koniec marca 2017 r. było ich 179, czyli 32,2% banków działających. Przeciętny udział należności zagrożonych od sektora niefinansowego w tej grupie banków wynosi 3,2%, przy czym należności zagrożone (przeciętny poziom wyrezerwowania wynosił 45,7%) stanowiły 8,4% należności zagrożonych wszystkich banków spółdzielczych (odpowiednio należności od sektora niefinansowego tej grupy banków stanowiły 18,3% należności banków spółdzielczych). Oznacza to, że w pozostałych 67,8% banków było 91,6% należności zagrożonych od sektora niefinansowego (wyrezerwowanych na poziomie 30,2%) oraz 81,7% należności brutto od tego sektora. Udział należności zagrożonych od sektora niefinansowego w tej grupie banków wynosił 8,7%.

3.4 Depozyty banków spółdzielczych

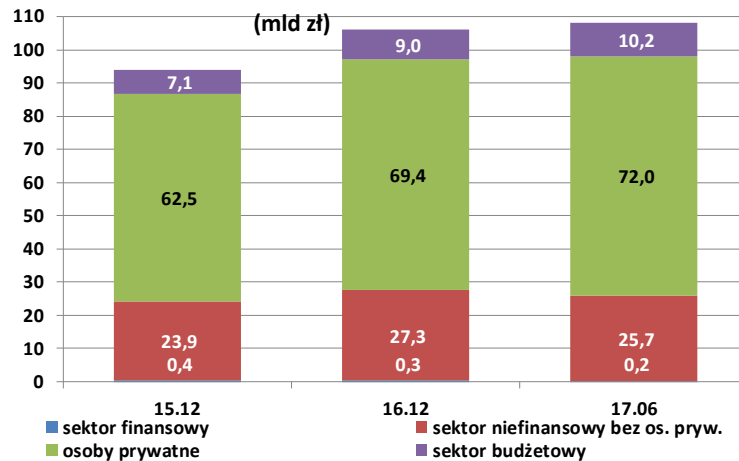
Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w I półroczu 2017 r. o 1,9%, do 108,1 mld zł (w sektorze bankowym o 3,0%), głównie z powodu dużego przyrostu depozytów instytucji budżetowych.

Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów ogółem i sektora niefinansowego

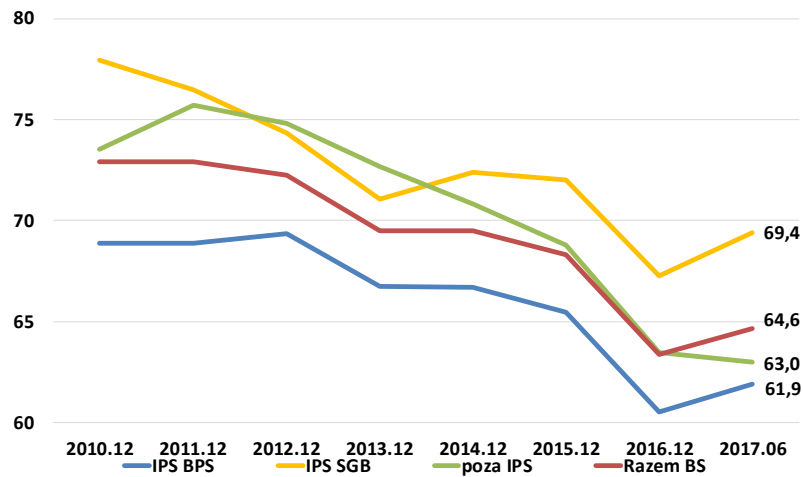
Największy wpływ na przyrost depozytów miały depozyty osób prywatnych – ich przyrost, w stosunku do grudnia 2016 r., przewyższył przyrost depozytów ogółem. Było to prawdopodobnie związane ze wzrostem przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2016 r., spadkiem bezrobocia oraz z wypłatami z programu 500+.

Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – depozyty

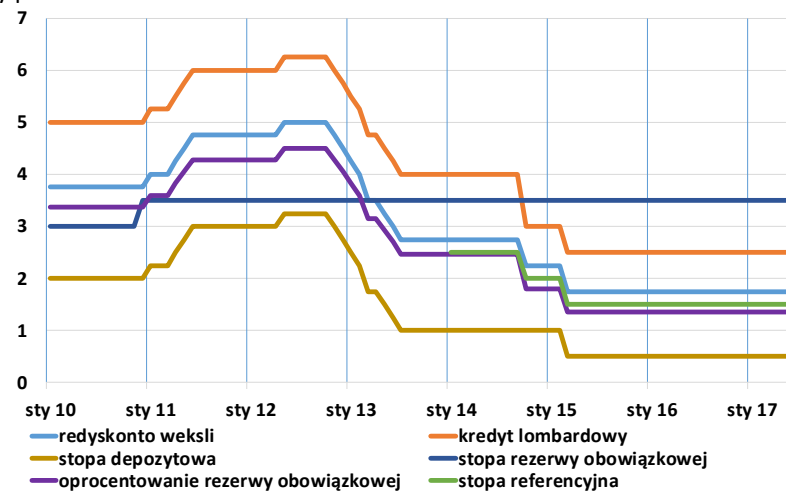
Depozyty osób prywatnych przewyższają należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla spółdzielczości bankowej na całym świecie.

Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych.

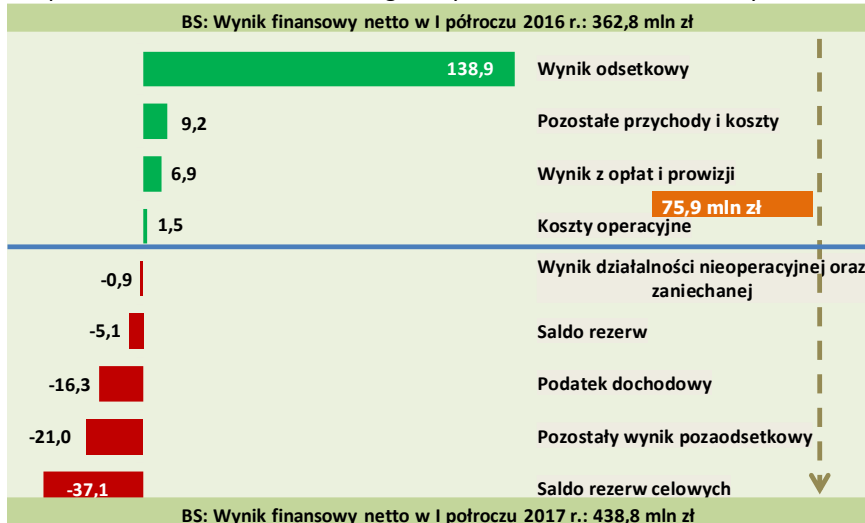
Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP

3.5 Wyniki finansowe i efektywność

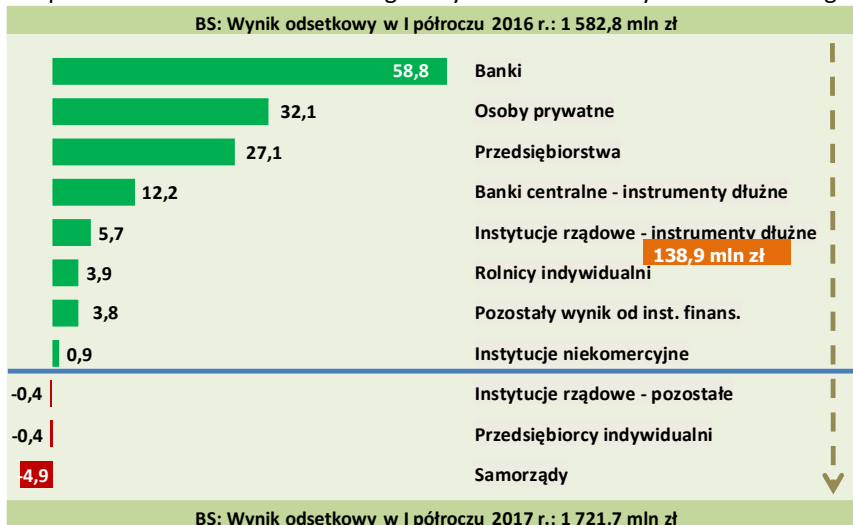
Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do czerwiec 2016 r. o 20,9% (do 438,8 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 0,3 mln zł poniosły 3 banki.

Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników

Prawie połowa przyrostu wyniku odsetkowego to odsetki otrzymane od banków (głównie zrzeszających), co jest konsekwencją zastąpienia przez banki części papierów wartościowych – zwłaszcza NBP lokatami w bankach zrzeszających lub obligacjami przez nie emitowanymi.

Wykres 3.14 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników wyniku odsetkowego

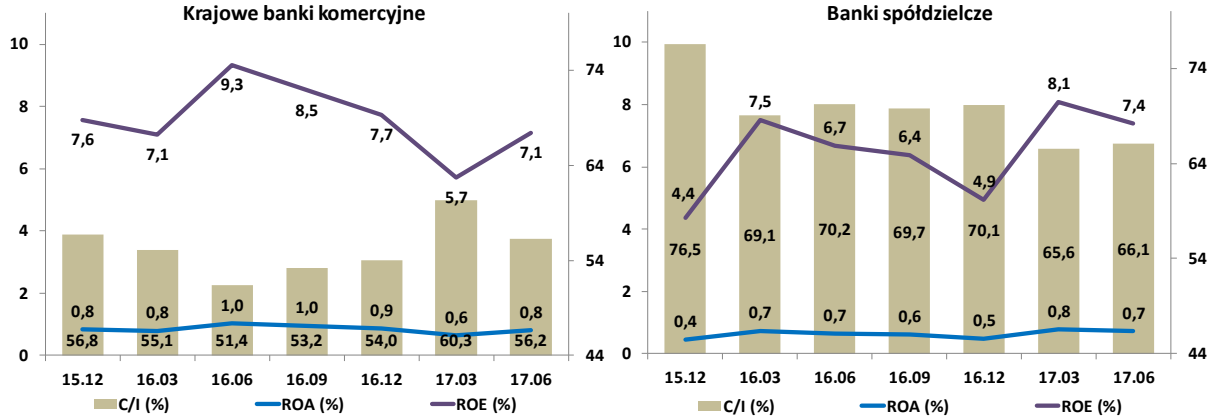

W przypadku wyniku odsetkowego najsilniej na jego wzrost (oprócz wyniku od banków) oddziaływały operacje z osobami prywatnymi – przy czym przyrost ten w całości spowodowany był wzrostem przychodów odsetkowych od kredytów – oraz operacje z przedsiębiorstwami, w tym przypadku również głównie dzięki wzrostowi przychodów odsetkowych od kredytów (93,9% przyrostu).

3.5.1 Efektywność

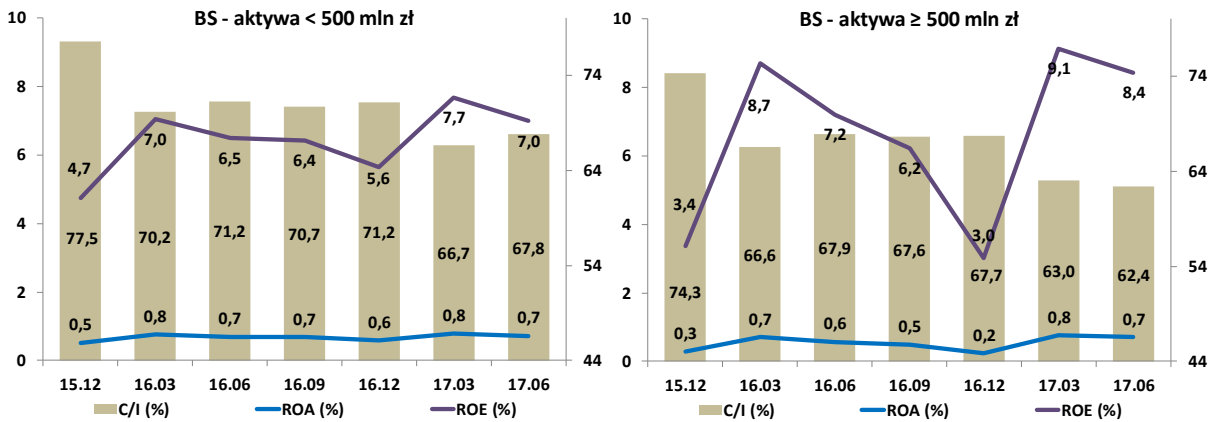
Wynik działalności bankowej w I półroczu 2017 r. zwiększył się o 5,9%, co przy spadku kosztów operacyjnych o 0,1% spowodowało wyraźny spadek wskaźnika C/I, oraz – mimo wzrostu salda rezerw celowych (o 26,7%) i podatku dochodowego (o 14,7%) wzrost wskaźników ROA i ROE w stosunku do czerwca 2016 r.

Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych

Wskaźniki ROA, ROE oraz C/I zachowywały się podobnie zarówno w bankach dużych (powyżej 500 mln zł aktywów), jak i mniejszych. W przypadku banków o aktywach mniejszych niż 500 mln zł zwraca uwagę wyraźnie wyższy wskaźnik C/I, co oznacza, że koszty działania tych banków w większym stopniu obciążają wyniki działania niż dzieje się to w większych bankach.

Wykres 3.16 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów

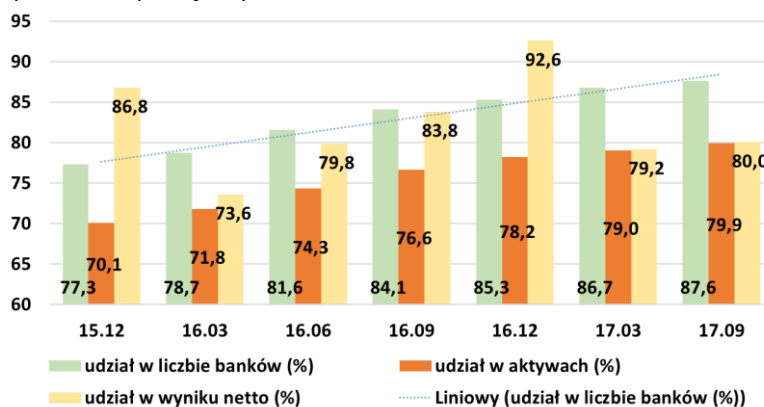
4 Instytucjonalne Systemy Ochrony

Instytucjonalne systemy ochrony (dalej również IPS – Institutional Protection Scheme) utworzone zostały na podstawie

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady numer 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr. 648/2012/UE oraz
- 2) Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw.

Pierwsza umowa o utworzeniu IPS podpisana została przez 191 banków spółdzielczych zrzeszenia SGB oraz SGB-Bank SA w dniu 23 listopada 2015 r. Druga umowa została podpisana przez 241 banków zrzeszenia BPS oraz BPS SA 31 grudnia 2015 r.

Wykres 4.1 Rozwój systemu IPS począwszy od końca 2015 r.

Warunkiem zatwierdzenia projektu umowy i uznania systemu ochrony było wypełnienie wymogów określonych w art. 113 ust 7 Rozporządzenia nr 575. W szczególności chodziło o:

- 1) zbliżony profil działalności uczestników;
- 2) ustanowienie co najmniej 24 miesięcznego okresu wypowiedzenia umowy;
- 3) gwarancje utrzymania płynności każdego z uczestników;
- 4) gwarancje utrzymania wypłacalności każdego z uczestników;
- 5) łatwy i szybki dostęp do wspólnych funduszy stanowiących źródło wsparcia;
- 6) adekwatne i jednakowo zorganizowane mechanizmy klasyfikacji i monitorowania ryzyka;
- 7) mechanizmy umożliwiające przegląd sytuacji i ryzyka każdego uczestnika oraz całego systemu;
- 8) udostępnianie wyników przeglądu i oceny ryzyka każdego uczestnika pozostałym uczestnikom;
- 9) możliwość adekwatnego oddziaływania w stosunku do wszystkich uczestników.

Oboma systemami ochrony zarządzają utworzone w tym celu spółdzielnie ochrony. Organami każdej z nich są:

- 1) walne zgromadzenia członków;
- 2) rady nadzorcze;
- 3) zarządy.

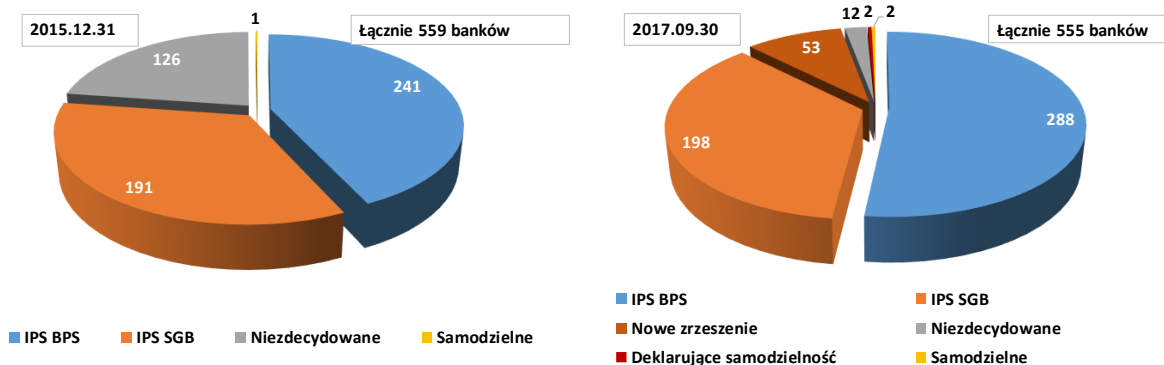
Najważniejszą cechą systemów ochrony jest wspólna odpowiedzialność uczestników, tzn.:

- 1) każdy uczestnik systemu ochrony odpowiada za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników IPS;

- 2) zakres odpowiedzialności określa umowa systemu ochrony;
- 3) kompetencje organów zarządzających IPS służą zapewnieniu bezpieczeństwa uczestników ponoszących wspólne ryzyko;
- 4) wyniki kompleksowego przeglądu sytuacji i ryzyka każdego i wszystkich łącznie uczestników są udostępniane poszczególnym członkom.

Należy podkreślić, że zakres odpowiedzialności uczestników systemu ograniczony jest do postanowień umowy o utworzeniu systemu ochrony. Oznacza to, że obydwa systemy nie tworzą grup w pełni skonsolidowanych. Natomiast informacja sprawozdawcza o ich sytuacji, przekazywana do NBP i KNF powinna mieć charakter skonsolidowany – tylko wtedy będzie można dokonać kompleksowej oceny sytuacji każdego z systemów.

Wykres 4.2 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2015 r.³ oraz na koniec września 2017 r.

Trzeba dodać, że banków założycieli nowego zrzeszenia jest 56, niemniej dwa z nich przystąpiły do IPS BPS, zaś jeden zadeklarował wolę samodzielnego działania.

Tabl. 4.1 Liczba decyzji KNF w sprawie zgód dla uczestników IPS na stosowanie ulg określonych w art. 113, 49 i 8 CRR oraz w art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych – stan na 30 września 2017 r.

	Razem	Zgoda KNF na zerową wagę ryzyka ekspozycji wobec uczestników IPS	Zgoda KNF na nieodliczanie posiadanych udziałów kapitałowych w bankach objętych IPS, do celów obliczania funduszy własnych na zasadzie indywidualnej	Zgoda KNF na indywidualne stosowanie grupowego wskaźnika LCR dla całego IPS	Zgoda KNF na zmianę statutu zgodnie z art. 10c uof
IPS BPS	288	278	278	280	42
IPS SGB	198	198	197	198	73
Razem	486	476	475	478	115

4.1 Fundusze pomocowe i depozyt obowiązkowy

Uczestnicy IPS dysponują stosunkowo dużymi środkami zgromadzonymi na rachunkach depozytu obowiązkowego w bankach zrzeszających oraz funduszami pomocowymi. Celem depozytu obowiązkowego jest zabezpieczenie płynności uczestników IPS, zaś funduszu pomocowego wsparcie w przypadku trudnej sytuacji ekonomicznej, w tym w obszarze adekwatności kapitałowej.

Wartość depozytu obowiązkowego banków zrzeszonych w BPS SA wynosiła na koniec czerwca 2017 r. 5,1 mld zł, w tym depozyt obowiązkowy banków spoza IPS 0,8 mld zł. Część banków zrzeszonych, nie będących uczestnikami IPS, nie utrzymywała depozytu obowiązkowego. Łącznie, wartość depozytu obowiązkowego banków spółdzielczych IPS BPS oraz samego BPS SA wynosi 4,6 mld zł (w tym BPS SA

³ Dane o liczbie banków na koniec 2015 r. nie obejmują SK Banku oraz BS w Nadarzynie.

251 mln zł)⁴. Środki zgromadzone w funduszu pomocowym IPS BPS na koniec czerwca 2017 r. wynosiły 387,8 mln zł.

Wartość depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez banki spółdzielcze IPS SGB oraz SGB-Banku SA wyniosła 1,7 mld zł (w tym SGB-Bank SA 50 mln zł). Środki zgromadzone w funduszu pomocowym IPS SGB na koniec czerwca 2017 r. wynosiły 261,8 mln zł.

4.2 Zakończenie bytu prawnego dotychczasowych zrzeszeń

Artykuł 22b ust 12 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych stanowi, co następuje: *W zrzeszeniu, w którym został utworzony system ochrony do którego przystąpił bank zrzeszający, dotychczasowa umowa zrzeszenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy systemu ochrony.*

Analogiczny zapis znajduje się w art. 22o ust. 12 tej samej ustawy dotyczącym zrzeszenia zintegrowanego.

Oznacza to, że banki spółdzielcze, które nie przystąpiły dotychczas do systemu ochrony mają czas na podjęcie decyzji odnośnie strategii swojego dalszego działania do dnia 23.11.2018 r. – w przypadku banków zrzeszenia SGB oraz do 31.12.2018 r. w przypadku banków zrzeszenia BPS. Biorąc pod uwagę obecne uwarunkowania prawno-organizacyjne mogą one złożyć wniosek o przystąpienie do jednego z dwu działających IPS lub wystąpić do KNF z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie działalności poza zrzeszeniem. Oba te rozwiązania rodzą konieczność spełnienia kryteriów, które w przypadku przystąpienia do IPS określone są w umowie systemu ochrony, natomiast, stosownie do art. 16 ust. 4ab: *W przypadku banku spółdzielczego zrzeszonego na zasadach określonych w ust. 1, który zamierza prowadzić działalność poza zrzeszeniem, Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na prowadzenie przez ten bank działalności poza zrzeszeniem, jeżeli bank ten nie posiada kapitału założycielskiego na poziomie równowartości co najmniej 5 000 000 euro, nie spełnia ogólnych wymogów ostrożnościowych w odniesieniu do kwestii wymienionych w art. 1 rozporządzenia nr 575/2013, realizuje program postępowania naprawczego albo występują przestanki określone w art. 142 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, albo nie jest należycie przygotowany organizacyjnie do rozpoczęcia działalności poza zrzeszeniem.*

Trzecim rozwiązaniem może być połączenie z bankiem będącym w IPS lub posiadającym zgodę na prowadzenie działalności poza zrzeszeniem.

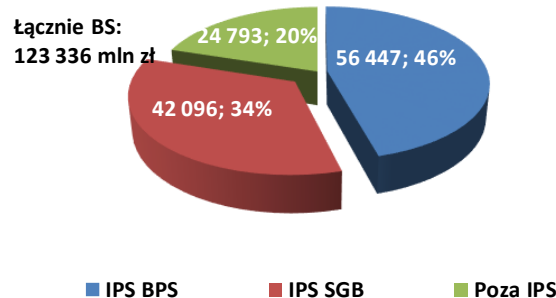
Kwestia utworzenia trzeciego banku zrzeszającego i organizacji nowego zrzeszenia jest obecnie przedmiotem postępowania prowadzonego w UKNF.

⁴ Część banków zrzeszonych w BPS SA, ale niebędących uczestnikami IPS utrzymuje depozyt obowiązkowy w kwocie 0,8 mld zł.

4.3 Struktura bilansów według przynależności do IPS

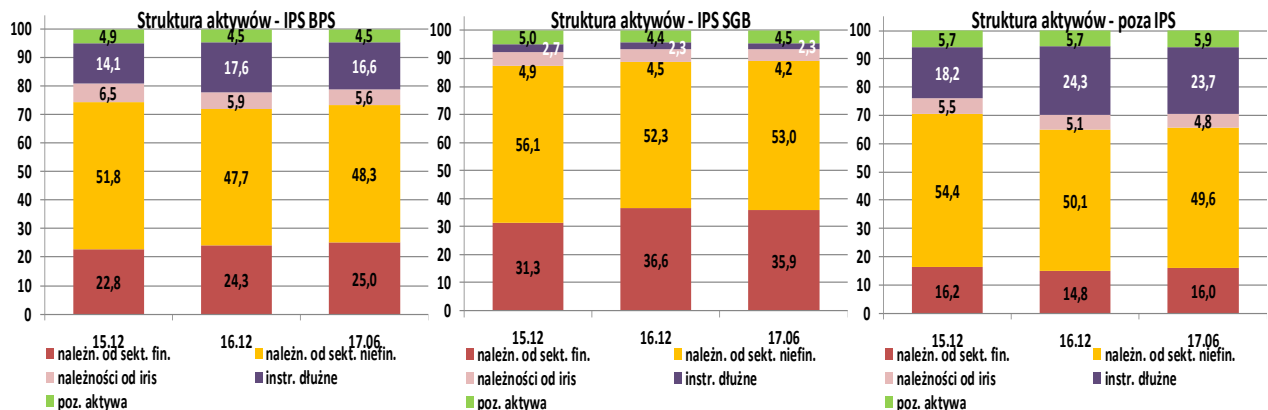
Struktura aktywów ogółem banków spółdzielczych według przynależności do IPS przedstawia się jak poniżej.

Wykres 4.3 Podział aktywów ogółem pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2017.06.30

Bliższa analiza pokazuje, że, o ile praktycznie nie ma różnic pomiędzy strukturami pasywów powyższych grup banków, to istotne różnice można zauważyć po stronie aktywów.

Wykres 4.4 Struktura aktywów według przynależności do IPS

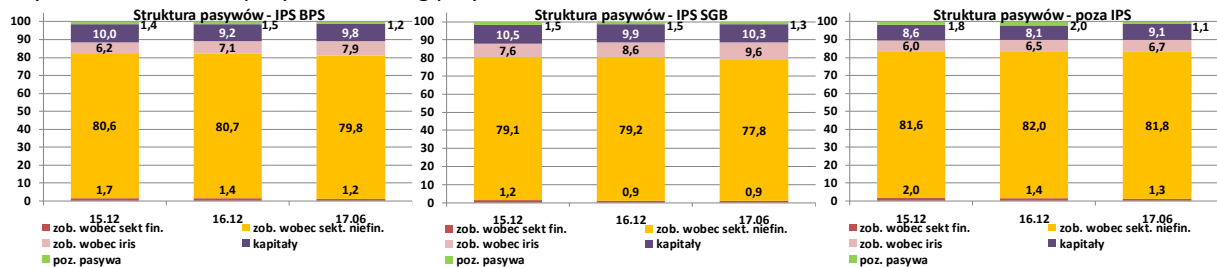
Przede wszystkim zauważalny jest dużo większy (i rosnący) udział należności od sektora finansowego (praktycznie od banków zrzeszających) w strukturze aktywów obydwu systemów ochrony. Z jednej strony banki poszukują lepszego oprocentowania nadwyżek depozytów nad kredytami, a z drugiej strony należności te stanowią również zabezpieczenie płynności: mieszczą się w nich lokaty stanowiące minimum depozytowe.

Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Częściowo wynika to z faktu, że nabywają one 6-miesięczne obligacje płynnościowe emitowane przez BPS SA. Cały przyrost pozostałych instrumentów dłużnych (poza instrumentami SP i NBP), który w bankach spółdzielczych nastąpił w I półroczu 2017 r. przypada na banki IPS BPS, które wykupiły te obligacje. Ich udział w aktywach IPS BPS oscyluje wokół 4%.

Banki IPS SGB posiadają niewiele instrumentów dłużnych w porównaniu z IPS BPS i bankami poza IPS. Zabezpieczają one swoją płynność, w dużo większym stopniu niż dwie pozostałe grupy, lokatami w banku zrzeszającym, przynoszącymi większe odsetki niż instrumenty SP i NBP. Udział w aktywach pozostałych instrumentów dłużnych oscyluje wokół 1,5%.

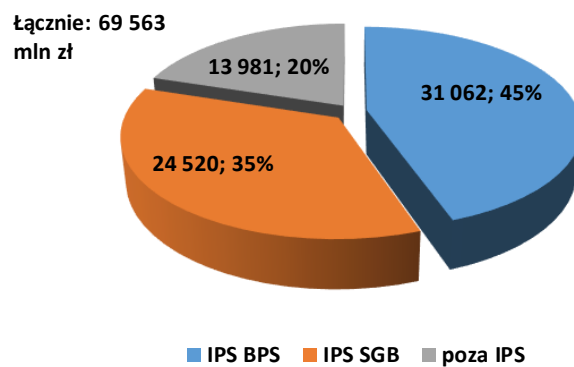
Banki nienależące do IPS mają relatywnie dużo mniej lokat w bankach zrzeszających oraz dużo więcej instrumentów dłużnych, głównie obligacji SP oraz instrumentów NBP. Udział w aktywach pozostałych instrumentów dłużnych zmniejsza się systematycznie, od 2,7% w grudniu 2015 r. do 1,8% w czerwcu 2017 r.

Wykres 4.5 Struktura pasywów według przynależności do IPS

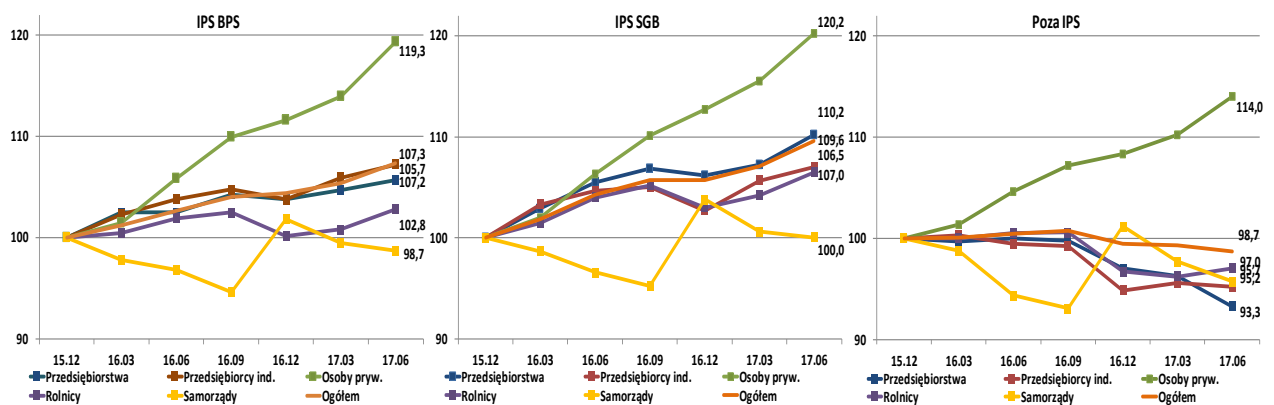
4.4 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS - kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego

Wykres 4.6 Podział należności od sektora niefinansowego i samorządowego pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2017.06.30

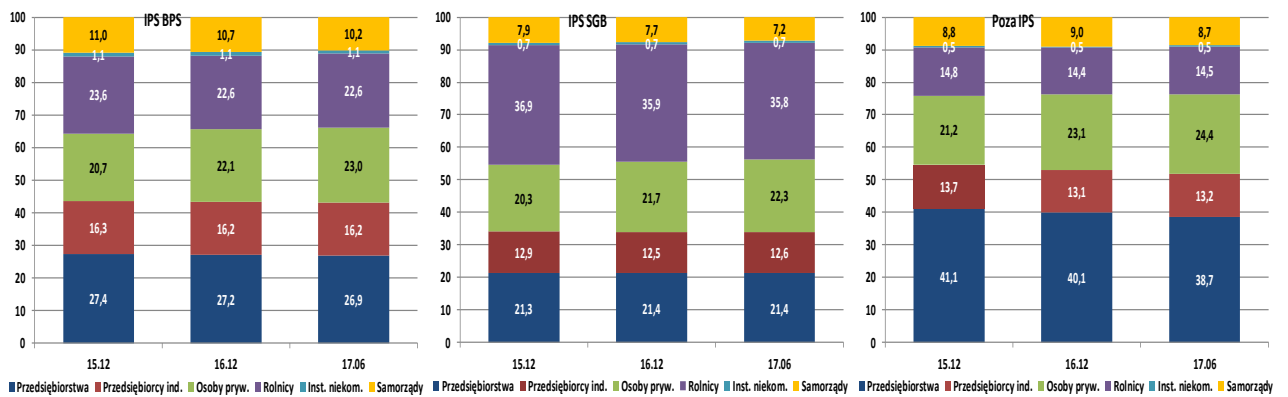
Wspólną cechą każdej z grup jest wysoka dynamika kredytów dla osób prywatnych.

Wykres 4.7 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2015.12 = 100

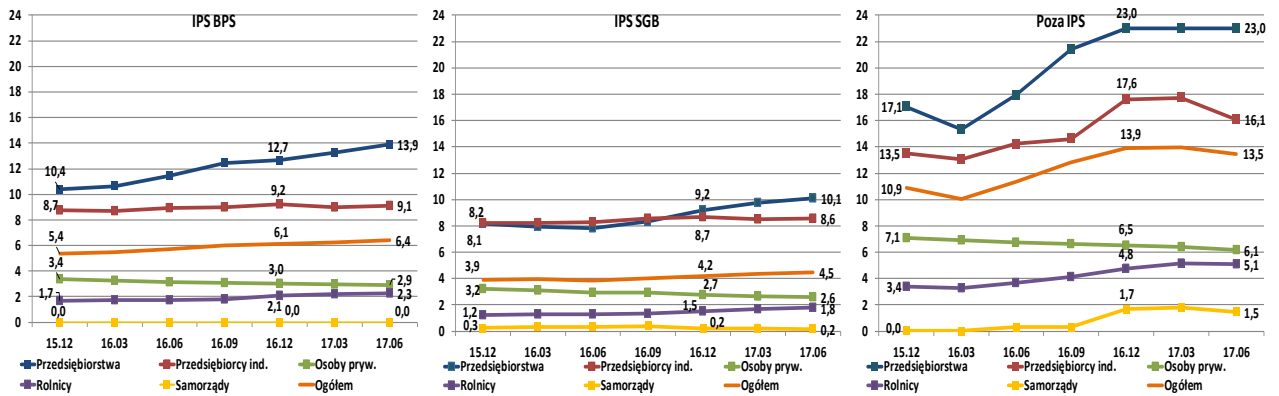
Jeśli przyrzeć się strukturze kredytów, to widać, że banki poza IPS kredytują przedsiębiorstwa, czyli najbardziej ryzykowną grupę klientów, w dużo większym stopniu niż pozostałe.

Wykres 4.8 Banki spółdzielcze IPS i poza IS - struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego, 2017.06.30.

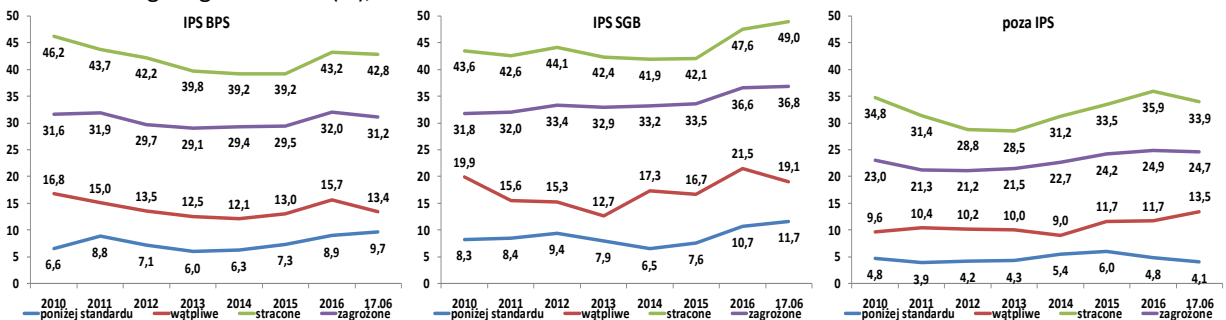
Dotychczasowe doświadczenia dowodzą, że struktura należności, jaką obserwuje się w bankach spółdzielczych poza IPS prowadzi do ponadprzeciętnego wzrostu udziału należności zagrożonych w należnościach ogółem.

Wykres 4.9 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – jakość należności (%), 2017.06.30

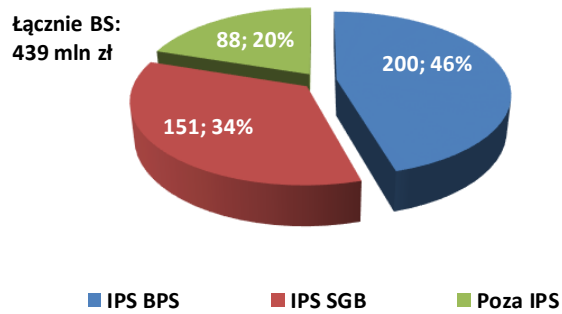
Banki poza IPS wykazują niższe wyrezerwowanie należności zagrożonych od sektora niefinansowego niż banki spółdzielcze uczestniczące w systemach ochrony.

Wykres 4.10 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – poziom wyrezerwowania należności zagrożonych od sektora niefinansowego wg zasad PSR (%), 2017.06.30

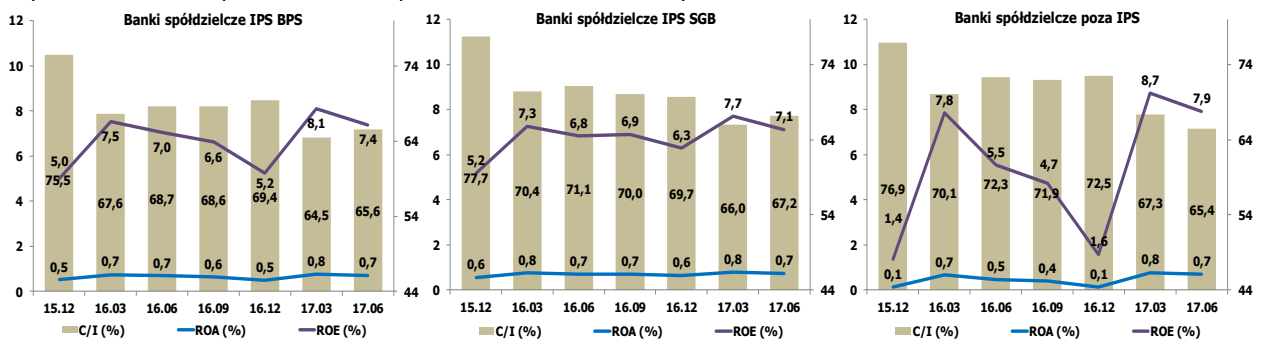

4.5 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wyniki finansowe i efektywność

Wykres 4.11 Wynik finansowy netto według uczestnictwa w IPS, 2017.06.30

Wykres 4.12 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wskaźniki efektywności, 2017.06.30.

5 Banki zrzeszające

Suma bilansowa banków zrzeszających wzrosła w I półroczu 2017 r. o 6,4% (o 2,4 mld zł, do 39,9 mld zł).

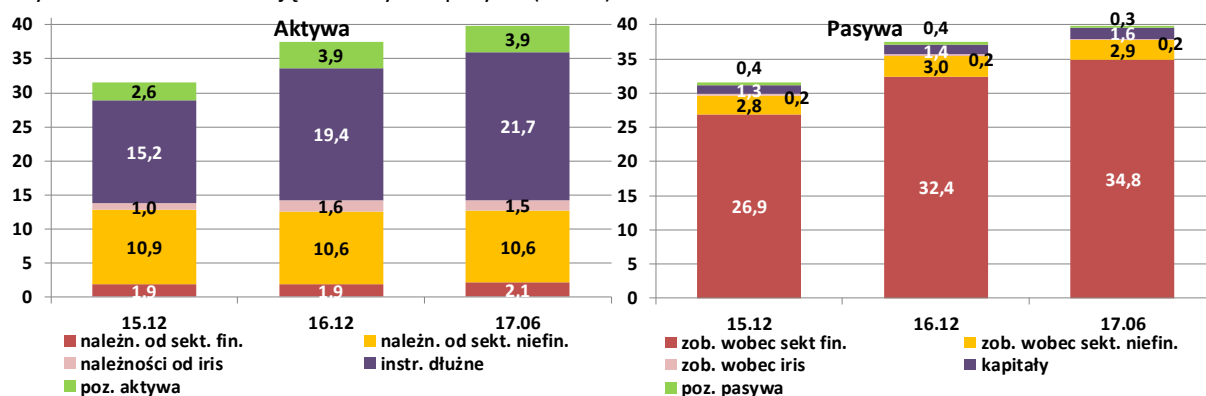
Podstawowe zmiany po stronie pasywów były następujące⁵:

- wzrost zobowiązań wobec sektora finansowego o 2,4 mld zł;
- wzrost kapitałów o 0,2 mld zł (ściśle o 246,3 mln zł, w tym 35,3 mln zł kapitału akcyjnego oraz 26,1 mln zł premii emisyjnej);
- zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,1 mld zł,
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,1 mld zł;

Po stronie aktywów:

- wzrost instrumentów dłużnych o 2,3 mld zł (w tym wzrost obligacji SP o 3,2 mld zł oraz spadek instrumentów NBP o 0,8 mld zł i pozostałych instrumentów dłużnych o 0,1 mld zł);
- zwiększenie należności od sektora finansowego o 0,2 mld zł;
- zmniejszenie należności od sektora rządowego i samorządowego o 0,1 mld zł.

Wykres 5.1 Banki zrzeszające – aktywa i pasywa (mld zł)

Oba banki jeszcze w I kw. 2017 r. zarejestrowały emisje akcji: BPS SA o wartości 17,9 mln zł, z premią emisyjną o wartości 26,1 mln zł, SGB-Bank SA o wartości 17,4 mln zł, bez premii emisyjnej.

5.1 Kredyty i inne należności banków zrzeszających

Należności banków zrzeszających od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) w I półroczu 2017 r. zwiększyły się o 0,8%. Równocześnie zwiększyły się należności zagrożone o 4,4%.

Tabl. 5.1 Banki zrzeszające – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto

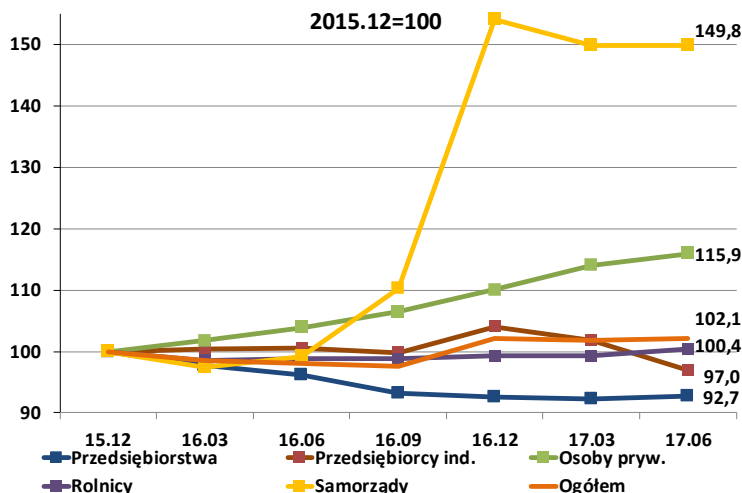
	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)				
						udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 16.12=100
	16.12	17.06	16.12	17.06	dynamika 16.12=100	16.12	17.06	16.12	17.06	
monetarne instytucje fin.	1,4	1,6	9,4	10,3	111,1	0,2	0,5	0,1	0,3	250,7
pozostałe instytucje fin.	0,5	0,6	3,5	3,6	102,9	3,4	3,4	0,9	0,9	102,2
sektor niefinansowy	11,3	11,4	74,8	74,5	100,4	17,6	18,3	98,4	98,4	104,4
sektor samorządowy	1,9	1,8	12,3	11,5	94,5	0,6	0,2	0,6	0,2	29,1
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	104,9	0,0	71,9	0,0	0,3	X
Razem	15,2	15,3	100,0	100,0	100,8	13,4	13,8	100,0	100,0	104,4

⁵ Suma zmian liczonych w mld zł z 1 miejscem po przecinku może nie być równa zmianie aktywów i pasywów w mld zł. Dane sprawozdawcze przekazywane są w zł.

5.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

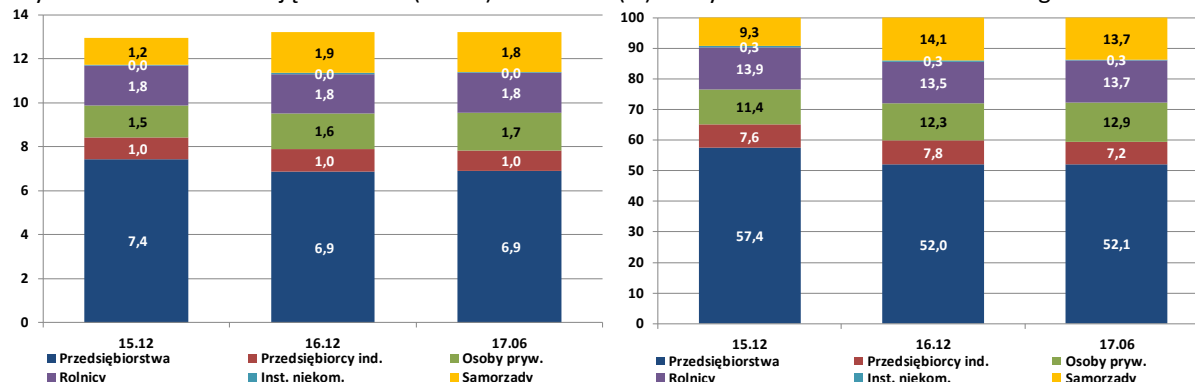
Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2016 r. o 0,4%, do 13,2 mld zł, zaś w przypadku sektora niefinansowego zwiększyły się o 0,4% do 11,4 mld zł.

Wykres 5.2 Banki zrzeszające – dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego wg podmiotów

W przypadku należności od sektora niefinansowego, podobnie jak w bankach spółdzielczych, najszybciej rosną należności od osób prywatnych. Przede wszystkim są to kredyty mieszkaniowe, stanowiące 86,3% kredytów dla tych osób (w tym 0,7% kredytów walutowych, tj. równowartość 6,3 mln zł).

Wykres 5.3 Banki zrzeszające – saldo (mld zł) i struktura (%) kredytów dla sektora niefinansowego

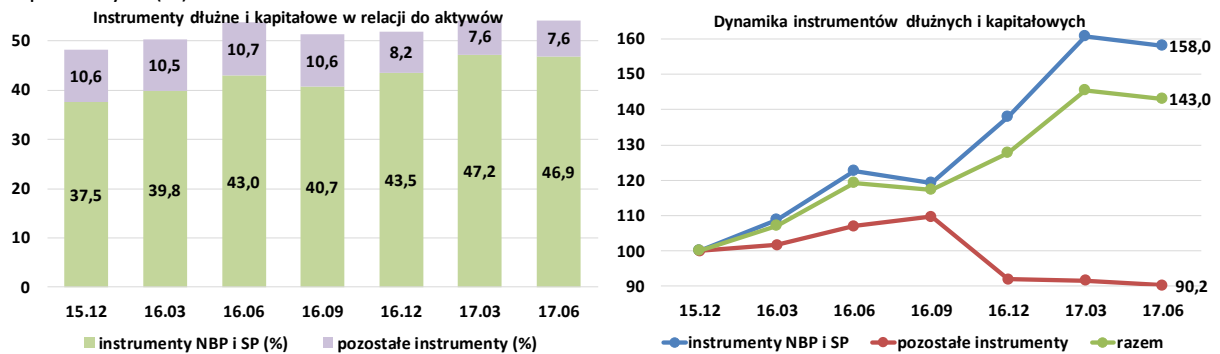
Jeśli chodzi o strukturę podmiotową, banki zrzeszające powielają strukturę banków spółdzielczych, zwłaszcza tych o aktywach większych niż 500 mln zł. Koncepcje dotyczące funkcjonowania zrzeszeń, szczególnie po utworzeniu systemów ochrony, zakładają stopniowe ograniczanie samodzielnej działalności kredytowej banków zrzeszających. Dotyczy to w szczególności niezwiązanego rygorami programu naprawczego SGB-Bank SA, którego strategia zakłada ograniczenie działalności kredytowej wyłącznie do kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi.

5.2 Instrumenty dłużne

Zmiany dwóch podstawowych składników bilansów banków zrzeszających (tzn. instrumentów dłużnych i kapitałowych oraz zobowiązań wobec sektora finansowego, czyli głównie wobec banków zrzeszonych) są ze sobą ściśle powiązane.

Instrumenty dłużne w bankach zrzeszających – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności dla banków spółdzielczych zrzeszonych.

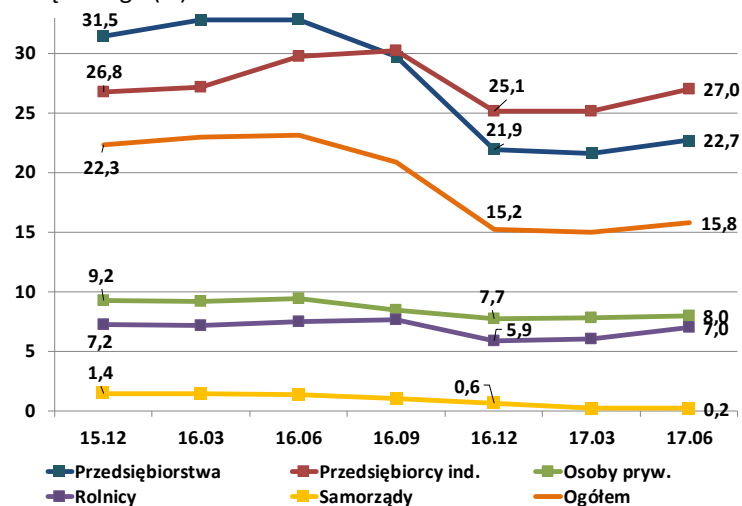
Wykres 5.4 Banki zrzeszające – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)

5.3 Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego

Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego odznaczają się dużo gorszą jakością niż banków spółdzielczych.

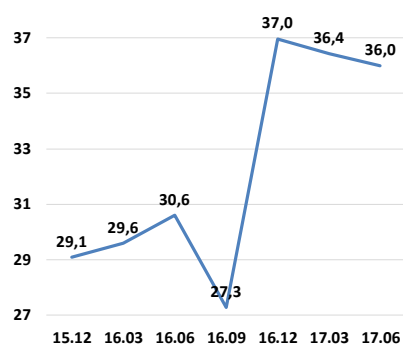
Wykres 5.5 Banki zrzeszające – udział należności ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

Poprawa jakości należności banków zrzeszających następowała do końca I kw. 2017 r. W ciągu drugiego kwartału nastąpiło niewielkie pogorszenie, głównie w grupach przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych.

Wyrezerwowanie należności ze stwierdzoną utratą wartości od sektora niefinansowego w BPS SA wyniosło na koniec czerwca 2017 r. 41,2%, a w SGB-Banku SA 26,9%.

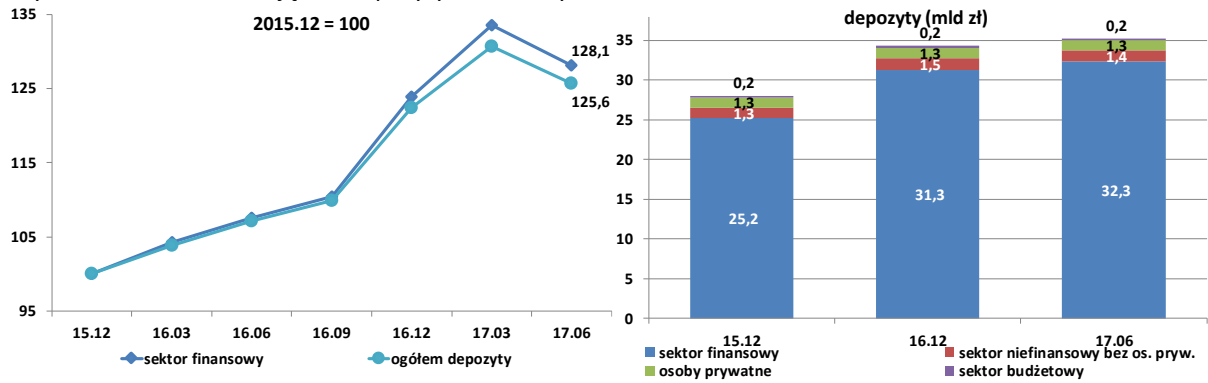
Wykres 5.6 Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w bankach zrzeszających

5.4 Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających

Depozyty w bankach zrzeszających wzrosły w I półroczu 2017 r. o 2,6%, do 35,2 mld zł. Był to skutek przyrostu depozytów sektora niefinansowego w bankach zrzeszonych.

Wykres 5.7 Banki zrzeszające – depozyty oraz ich dynamika

5.5 Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających

Banki zrzeszające osiągnęły w I półroczu 2017 r. zysk netto w kwocie 10,3 mln zł (SGB-Bank SA 1,5 mln zł, BPS SA 8,8 mln zł), tj. o 93,7% mniej niż w I półroczu 2016 r. – w ciągu II kw. 2016 r. banki zrzeszające zaliczyły do rachunku wyników ekwiwalent finansowy wynikający z posiadanych udziałów w Visa Europe (łącznie 200,2 mln zł), który został wypłacony członkom tej organizacji w związku z przejęciem Visa Europe przez Visa Inc.

Wykres 5.8 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników

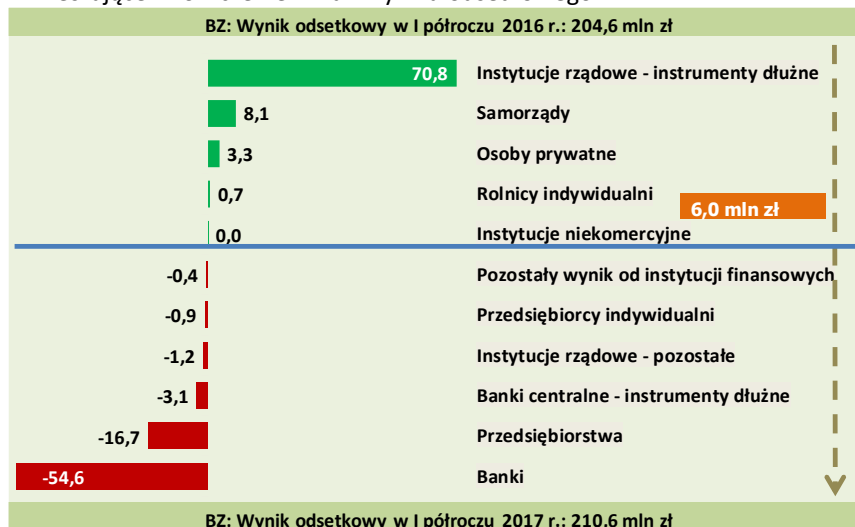

Trzeba zwrócić uwagę, że *wynik działalności nieoperacyjnej oraz zaniechanej*, a także *pozostałe przychody i koszty* to operacje jednorazowe, bez których banki zrzeszające miałyby w pierwszym półroczu wynik zdecydowanie mniejszy.

Warto zwrócić też uwagę na spadek kosztów operacyjnych w obydwu bankach, który jednak nie zmienił tendencji do pogarszania się wskaźników efektywnościowych.

W przypadku zmian wyniku odsetkowego największy wpływ na jego wzrost mają przychody odsetkowe od obligacji SP. Natomiast najsilniej na obniżenie wyniku odsetkowego wpłynęły operacje z bankami zrzeszonymi: przychody odsetkowe praktycznie nie zmieniły się oraz zwiększyły się koszty odsetkowe.

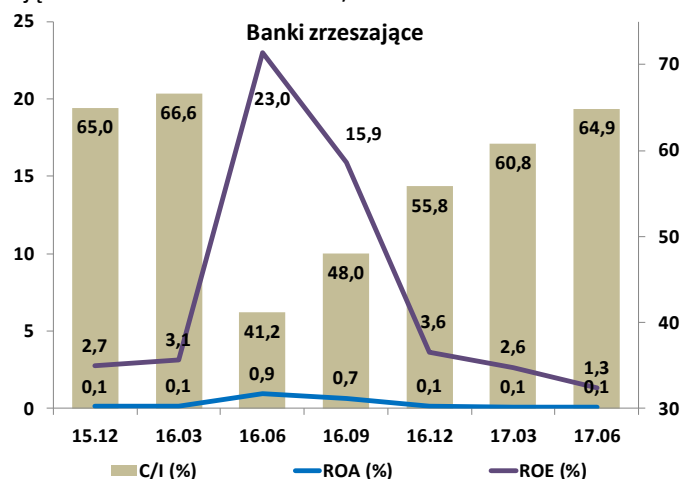
Wykres 5.9 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian wyniku odsetkowego

5.5.1 Efektywność

Wskaźniki efektywnościowe banków zrzeszających, pomimo zmniejszenia kosztów operacyjnych, pogarszają się. Jest to przede wszystkim skutek wzrostu kosztów odsetkowych od operacji z bankami zrzeszonymi (pomijając skutek jednorazowej operacji w I półroczu 2016 r. związanej ze sprzedażą udziałów w Visa Europe).

Wykres 5.10 Banki zrzeszające – ROA i ROE netto oraz C/I

6 Sytuacja płynnościowa – normy LCR

Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie:

- 80% od dnia 01.01.2017 r.,
- 100% od dnia 01.01.2018 r.

Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.

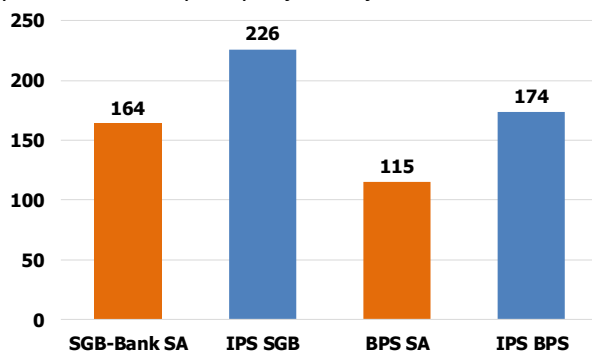
Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik skonsolidowany dla całej grupy. Odpowiednie zgody, wg stanu na koniec czerwca 2017 r. posiadało 198 banków spółdzielczych IPS SGB oraz SGB-Bank SA, zaś w zrzeszeniu BPS 280 banków spółdzielczych IPS BPS oraz BPS SA.

Wszystkie banki spółdzielcze uczestniczące w IPS spełniały na koniec czerwca 2017 r. indywidualną lub grupową normę LCR na poziomie 80%.

W przypadku banków – uczestników IPS, tzn. banków zrzeszających i banków spółdzielczych łącznie (wskaźnik skonsolidowany) sytuację obrazuje wykres 6.1.

Wykres 6.1 Wskaźniki LCR systemów ochrony instytucjonalnej oraz banków zrzeszających (%) – 2017.06.30

Wszystkie banki spółdzielcze pozostające poza systemami ochrony spełniały indywidualne normy LCR.

7 Fundusze własne

Fundusze własne banków spółdzielczych w I półroczu 2017 r. wzrosły o 5,9% do 11,5 mld zł (w całym sektorze bankowym fundusze własne wzrosły o 1,5%), a wyrażone w euro o 10,8% do 2,7 mld euro.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,5% (wobec 17,1% w grudniu 2016 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,5% wobec 16,0% w grudniu 2016 r.

Istotny wpływ na wzrost współczynnika TCR miały dwa czynniki:

- podział zysku za 2016 r. W jego wyniku kapitał rezerwowy banków spółdzielczych wzrósł w stosunku do grudnia 2016 r. o 506,0 mln zł,
- zaliczenie przez banki, które dokonały zmian w statutach zgodnych z art. 10c uof do funduszy CET1 całego funduszu udziałowego wniesionego do 28 czerwca 2013 r. włącznie⁶. Już w grudniu 2016 r. banki spółdzielcze zaliczyły do funduszy CET1 78,5 mln zł, co wiązało się jednocześnie z odpowiednim zmniejszeniem (wyzerowaniem) pozycji funduszu udziałowego podlegającego amortyzacji. W ciągu pierwszego półroczu 2017 r. zaliczyły dodatkowe 69,5 mln zł, z odpowiednią korektą funduszu podlegającego amortyzacji.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadały na koniec czerwca 2017 r. 162 banki wobec 136 w grudniu 2016 r.

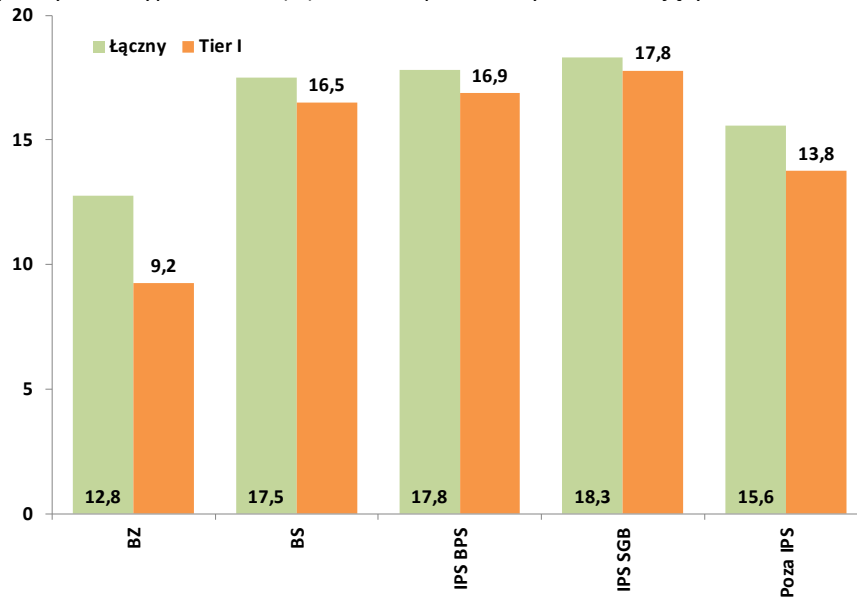
Tabl. 7.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego

	Łączny współczynnik kapitałowy - 2016.12	Łączny współczynnik kapitałowy - 2017.06
TCR < 8%	3	1
8% ≤ TCR < 10,25%	2	3
10,25% ≤ TCR < 13,25%	23	23
TCR ≥ 13,25%	530	529
Razem	558	556

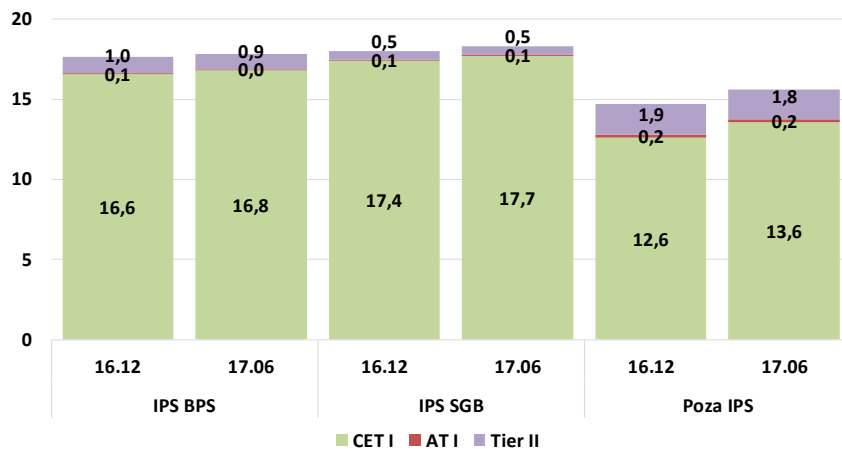
W czerwcu 2017 r. tylko 1 bank nie spełniał minimum kapitału założycielskiego, tj. Bank Spółdzielczy w Roźwienicy – został przejęty przez BS w Jarosławiu. Połączenie zostało dokonane przy wsparciu IPS BPS, zarejestrowane w KRS 30 czerwca 2017 r.

⁶ Każda zmiana funduszy własnych wynikająca z tytułu zaliczenia funduszu udziałowego wniesionego po 28 czerwca 2013 r. wymaga zgody KNF.

Wykres 7.1 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 30.06.2017.

Wykres 7.2 łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych według przynależności do IPS

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec czerwca 2017 r. były wyższe o 9,6% niż w grudniu 2016 r. i wyniosły 1,8 mld zł, wyrażone w euro wzrosły o 14,7%, do 433,1 mln euro. Kapitał Tier I stanowił 72,5% funduszy własnych (68,8% w grudniu 2016 r.).

8 Spis wykresów

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze	6
Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%).....	7
Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%).....	8
Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r.	8
Wykres 2.5 Liczba oraz aktywa banków spółdzielczych realizujących programy postępowania naprawczego.....	8
Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł)	10
Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2015.12 = 100.....	11
Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	12
Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%).....	12
Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%).....	13
Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%).....	13
Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa \geq 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%).	14
Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacje podstawy tworzenia rezerw celowych oraz rezerw celowych do należności wg kategorii ryzyka (%).....	14
Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów ogółem i sektora niefinansowego	15
Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – depozyty.....	16
Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)	16
Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP	16
Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników	17
Wykres 3.14 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników wyniku odsetkowego.....	17
Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych.....	18
Wykres 3.16 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów	18
Wykres 4.1 Rozwój systemu IPS począwszy od końca 2015 r.	19
Wykres 4.2 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2015 r. oraz na koniec września 2017 r.	20
Wykres 4.3 Podział aktywów ogółem pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2017.06.30	22
Wykres 4.4 Struktura aktywów według przynależności do IPS.....	22
Wykres 4.5 Struktura pasywów według przynależności do IPS	23
Wykres 4.6 Podział należności od sektora niefinansowego i samorządowego pomiędzy grupy banków spółdzielczych, 2017.06.30	23
Wykres 4.7 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2015.12 = 100	23
Wykres 4.8 Banki spółdzielcze IPS i poza IS - struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego, 2017.06.30.	24
Wykres 4.9 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – jakość należności (%), 2017.06.30.....	24
Wykres 4.10 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – poziom wyrezerwowania należności zagrożonych od sektora niefinansowego wg zasad PSR (%), 2017.06.30	24
Wykres 4.11 Wynik finansowy netto według uczestnictwa w IPS, 2017.06.30	25
Wykres 4.12 Banki spółdzielcze IPS i poza IPS – wskaźniki efektywności, 2017.06.30.	25
Wykres 5.1 Banki zrzeszające – aktywa i pasywa (mld zł).....	26
Wykres 5.2 Banki zrzeszające – dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego wg podmiotów.....	27
Wykres 5.3 Banki zrzeszające – saldo (mld zł) i struktura (%) kredytów dla sektora niefinansowego	27

Wykres 5.4 Banki zrzeszające – dynamika (2015.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%).....	28
Wykres 5.5 Banki zrzeszające – udział należności ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)	28
Wykres 5.6 Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w bankach zrzeszających	28
Wykres 5.7 Banki zrzeszające – depozyty oraz ich dynamika	29
Wykres 5.8 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników	30
Wykres 5.9 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian wyniku odsetkowego	30
Wykres 5.10 Banki zrzeszające – ROA i ROE netto oraz C/I	31
Wykres 6.1 Wskaźniki LCR systemów ochrony instytucjonalnej oraz banków zrzeszających (%) – 2017.06.30...	32
Wykres 7.1 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 30.06.2017.	33
Wykres 7.2 Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych według przynależności do IPS	33

9 Spis tablic

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych	6
Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto	11
Tabl. 4.1 Liczba decyzji KNF w sprawie zgód dla uczestników IPS na stosowanie ulg określonych w art. 113, 49 i 8 CRR oraz w art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych – stan na 30 września 2017 r.....	20
Tabl. 5.1 Banki zrzeszające – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto	26
Tabl. 7.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego.....	32

10 Spis załączników

Załącznik nr 1. Udziałowcy
Załącznik nr 2. Bilans
Załącznik nr 3. Rachunek wyników
Załącznik nr 4. Przychody, koszty i wynik odsetkowy
Załącznik nr 5. Efektywność
Załącznik nr 6. Należności sektorów niefinansowego i samorządowego w układzie podmiotowym
Załącznik nr 7. Depozyty

Opracowano w Wydziale Analiz i Metodyk

Departamentu Bankowości Spółdzielczej i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych

ZAŁĄCZNIKI

Wyszczególnienie ¹⁾	Liczba udziałowców			Fundusz udziałowy opłacony (tys. zł)			Fundusz udziałowy opłacony przypadający na 1 udziałowca (tys. zł)		
	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne
marzec 2012									
razem	1 068 202	1 064 172	4 030	710 396	637 561	72 835	0,67	0,60	18,07
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	549	378	171	112 840	67 050	45 790	205,54	177,38	267,78
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,24	15,88	10,52	62,87	x	x	x
grudzień 2012									
razem	1 051 897	1 048 261	3 636	730 718	646 670	84 048	0,69	0,62	23,12
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	526	367	159	115 077	65 146	49 931	218,78	177,51	314,03
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,37	15,75	10,07	59,41	x	x	x
grudzień 2013									
razem	1 034 448	1 030 891	3 557	736 632	640 870	95 761	0,71	0,62	26,92
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	503	342	161	104 102	56 432	47 670	206,96	165,01	296,09
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	4,53	14,13	8,81	49,78	x	x	x
grudzień 2014									
razem	1 012 568	1 008 993	3 575	692 492,6	611 837,3	80 655,3	0,68	0,61	22,56
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	485	347	138	94 132,0	57 329,2	36 802,8	194,09	165,21	266,69
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,86	13,59	9,37	45,63	x	x	x
grudzień 2015									
razem	994 263	990 933	3 330	595 970,9	547 209,0	48 761,9	0,60	0,55	14,64
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	458	329	129	69 996,1	48 789,0	21 207,2	152,83	148,29	164,40
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,87	11,74	8,92	43,49	x	x	x
grudzień 2016									
razem	979 842	976 638	3 204	552 675,7	509 995,1	42 680,7	0,56	0,52	13,32
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	403	314	89	61 454,6	44 943,9	16 510,7	152,49	143,13	185,51
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,78	11,12	8,81	38,68	x	x	x
marzec 2017									
razem	978 434	975 239	3 195	549 802,9	508 119,9	41 683,1	0,56	0,52	13,05
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	394	310	84	59 435,8	42 244,9	17 190,9	150,85	136,27	204,65
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,63	10,81	8,31	41,24	x	x	x
czerwiec 2017									
razem	975 407	972 244	3 163	514 005,7	473 102,1	40 903,6	0,53	0,49	12,93
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	394	310	84	54 493,1	37 899,2	16 593,9	138,31	122,26	197,55
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,66	10,60	8,01	40,57	x	x	x

¹⁾dane z ankiet

Banki zrzeszające							
	mln zł						
	2015.12	2016.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Aktywa							
Kasa i operacje z NBP	1 980,1	1 873,1	1 370,3	2 399,8	2 757,7	2 932,1	2 786,6
Należności od sektora finansowego	1 876,7	1 926,8	2 020,6	2 179,3	1 914,8	1 886,6	2 077,9
Należności od sektora niefinansowego	10 889,7	10 702,6	10 588,2	10 574,7	10 610,5	10 640,2	10 646,0
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	1 000,4	968,7	990,4	1 124,2	1 636,5	1 584,7	1 531,2
Instrumenty dłużne i kapitałowe	15 182,2	16 272,9	18 081,4	17 787,2	19 397,4	22 086,3	21 713,9
w tym:	3 353,3	3 410,0	3 589,0	3 676,9	3 083,7	3 074,6	3 026,1
Skarbu Państwa	8 188,5	8 729,9	9 570,5	10 989,0	12 339,3	15 035,0	15 558,1
NBP	3 640,4	4 133,1	4 921,8	3 121,2	3 974,4	3 976,7	3 129,7
Rzeczowe aktywa trwałe	188,7	183,9	178,8	174,9	179,1	168,3	163,1
Wartości niematerialne i prawne	86,2	81,3	79,3	81,8	84,3	79,8	76,1
Inne	334,6	332,3	355,1	342,0	880,9	910,9	869,3
Razem	31 538,5	32 341,6	33 664,0	34 664,0	37 461,1	40 288,7	39 864,0
Pasywa							
Operacje z bankiem centralnym	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,5	0,1
Zobowiązania wobec sektora finansowego	26 862,9	27 638,1	28 667,4	29 668,9	32 397,8	35 308,1	34 842,3
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	2 759,7	2 741,1	2 893,0	2 908,6	3 029,3	2 901,5	2 892,8
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorz.	221,0	232,5	208,9	227,1	232,9	205,9	197,7
Kapitały	1 307,2	1 347,7	1 454,1	1 465,9	1 388,5	1 640,4	1 634,8
w tym							
kapitał akcyjny / udziałowy	602,3	614,3	628,6	628,6	647,6	682,9	682,9
wynik roku bieżącego	33,9	10,1	153,4	164,2	50,9	10,4	10,3
Inne pasywa	387,7	382,2	440,5	393,5	412,4	232,4	296,3
Razem	31 538,5	32 341,6	33 664,0	34 664,0	37 461,1	40 288,7	39 864,0

Banki spółdzielcze							
	mln zł						
	2015.12	2016.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Aktywa							
Kasa i operacje z NBP	2 110,5	2 082,8	2 220,7	2 251,3	2 261,7	2 285,1	2 316,5
Należności od sektora finansowego	26 141,7	27 129,5	27 886,9	28 660,8	32 013,7	34 530,0	33 230,0
Należności od sektora niefinansowego	58 043,8	58 911,5	59 971,8	60 776,9	60 053,2	60 747,1	61 863,0
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	6 201,6	6 088,1	5 979,4	5 868,4	6 328,3	6 156,4	6 097,7
Instrumenty dłużne i kapitałowe	12 036,2	13 797,4	15 272,4	15 191,2	16 634,5	15 511,8	16 219,6
w tym:	3 212,4	2 941,9	3 237,3	3 559,2	2 927,0	2 889,8	3 154,7
Skarbu Państwa	3 700,6	3 600,5	3 763,7	3 728,7	4 033,4	4 260,2	4 375,5
NBP	5 123,2	7 255,1	8 271,3	7 903,2	9 674,2	8 361,8	8 689,4
Rzeczowe aktywa trwałe	2 391,1	2 388,9	2 383,4	2 367,4	2 369,0	2 371,1	2 361,2
Wartości niematerialne i prawne	36,8	34,4	34,5	35,4	38,4	37,3	36,2
Inne	971,6	1 104,6	992,5	1 101,6	1 008,8	1 122,9	1 212,3
Razem	107 933,2	111 537,4	114 741,6	116 253,1	120 707,6	122 761,8	123 336,4
Pasywa							
Operacje z bankiem centralnym	2,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,1
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 743,2	1 774,8	1 763,9	1 586,4	1 512,9	1 413,9	1 382,3
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	86 688,9	88 204,7	90 345,8	91 402,9	97 127,3	97 573,1	98 114,2
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorz.	7 159,1	8 557,7	9 500,0	9 973,6	9 017,9	10 321,9	10 204,7
Kapitały	10 665,6	10 897,8	10 999,5	11 153,7	11 116,3	11 962,5	12 130,9
w tym							
kapitał akcyjny / udziałowy	589,5	578,4	572,9	570,0	556,3	551,7	517,3
wynik roku bieżącego	462,8	202,4	362,8	522,7	543,3	236,6	438,8
Inne pasywa	1 674,3	2 102,4	2 132,2	2 136,4	1 933,1	1 490,0	1 504,1
Razem	107 933,2	111 537,4	114 741,6	116 253,1	120 707,6	122 761,8	123 336,4

	Banki zrzeszające							Banki spółdzielcze						
	mln zł													
	2015.12	2016.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06	2015.12	2016.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Przychody odsetkowe	887,2	212,7	422,8	633,5	867,1	247,6	485,6	4 227,1	1 035,3	2 088,0	3 169,4	4 270,0	1 100,6	2 229,5
Koszty odsetkowe	441,9	105,8	218,3	337,4	465,6	136,0	275,0	1 080,7	252,2	505,2	761,4	1 014,4	253,8	507,8
Wynik odsetkowy	445,3	106,8	204,6	296,1	401,4	111,6	210,6	3 146,4	783,1	1 582,8	2 408,0	3 255,6	846,8	1 721,7
w tym:														
od banków	-310,5	-76,1	-156,8	-242,0	-337,6	-103,9	-211,4	389,5	95,6	195,5	302,6	422,8	124,8	254,3
od osób prywatnych	33,8	9,0	18,2	27,5	38,4	10,8	21,5	14,6	17,4	41,2	72,7	110,2	31,9	73,3
Wynik pozaodsetkowy	142,4	36,4	273,6	313,8	303,1	34,0	71,8	1 085,7	273,2	549,8	826,3	1 112,1	263,8	535,7
wynik z prowizji	87,9	24,2	49,0	74,8	100,0	23,3	47,4	1 014,7	250,4	507,2	764,5	1 026,0	256,4	514,1
pozostały wynik pozaodsetkowy	54,5	12,2	224,7	239,1	203,1	10,6	24,5	70,9	22,8	42,6	61,8	86,1	7,4	21,6
Wynik działalności bankowej	587,7	143,3	478,2	610,0	704,5	145,5	282,4	4 232,1	1 056,3	2 132,6	3 234,3	4 367,7	1 110,6	2 257,4
Pozostałe przychody i koszty	32,5	4,7	10,2	14,0	20,4	7,6	10,3	74,6	21,7	53,0	72,8	131,8	20,9	62,2
Koszty operacyjne	403,0	98,5	201,1	299,7	404,6	93,1	189,9	3 296,1	744,4	1 534,8	2 306,3	3 154,4	741,7	1 533,4
w tym: koszty pracy	151,6	38,1	74,2	108,3	143,4	36,2	72,2	1 990,4	479,1	977,5	1 473,1	1 993,9	487,2	1 000,8
Rezerwy	136,7	28,3	80,1	91,9	228,9	48,8	88,1	384,2	74,9	176,9	307,4	591,8	90,7	219,2
w tym: rezerwy celowe	147,7	37,4	75,9	88,2	211,6	49,0	74,9	311,7	53,9	138,9	247,7	505,2	66,7	176,0
Wynik finansowy brutto	52,8	15,1	204,2	218,8	78,4	11,3	14,7	627,0	258,8	473,9	693,5	751,8	299,0	566,1
Podatek dochodowy	18,9	5,1	50,7	54,6	27,5	0,9	4,4	164,2	56,3	111,1	170,8	208,4	62,5	127,4
Wynik finansowy netto	33,9	10,1	153,4	164,2	50,9	10,4	10,3	462,8	202,4	362,8	522,7	543,3	236,6	438,8

Załącznik nr 4. Przychody, koszty i wynik odsetkowy

mln zł	Przychody odsetkowe			Koszty odsetkowe			Wynik odsetkowy		
	2016.06	2017.06	różnica	2016.06	2017.06	różnica	2016.06	2017.06	różnica
Banki zrzeszające									
Razem	422,8	485,6	62,8	218,3	275,0	56,7	204,6	210,6	6,0
Sektor finansowy	68,8	66,9	-1,9	193,9	250,1	56,2	-125,1	-183,2	-58,1
banki centralne instrumenty dłużne	31,4	28,3	-3,1	0,0	0,0	0,0	31,4	28,3	-3,1
banki centralne - pozostałe	0,8	0,9	0,1	0,0	0,1	0,1	0,8	0,8	0,0
banki	29,0	29,9	0,8	185,8	241,2	55,4	-156,8	-211,4	-54,6
pozostałe instytucje finansowe	7,6	7,9	0,3	8,1	8,8	0,7	-0,6	-1,0	-0,4
Sektor niefinansowy	215,3	202,3	-13,0	14,2	14,8	0,6	201,1	187,5	-13,6
przedsiębiorstwa	138,2	122,7	-15,5	4,1	5,4	1,2	134,1	117,3	-16,7
gospodarstwa domowe	76,1	78,6	2,5	9,4	8,8	-0,6	66,7	69,8	3,1
przedsiębiorcy indywidualni	21,8	21,0	-0,8	0,2	0,3	0,1	21,6	20,7	-0,9
osoby prywatne	27,2	29,7	2,5	9,0	8,2	-0,8	18,2	21,5	3,3
rolnicy indywidualni	27,1	27,8	0,7	0,2	0,3	0,1	26,9	27,6	0,7
instytucje niekomercyjne	1,0	1,0	0,0	0,7	0,7	0,0	0,4	0,4	0,0
IRIS	138,7	216,4	77,7	10,1	10,1	0,0	128,6	206,3	77,7
instytucje rządowe - instrumenty dłużne	112,6	183,5	70,8	0,0	0,0	0,0	112,6	183,5	70,8
instytucje rządowe - pozostałe	5,4	4,4	-1,0	8,3	8,6	0,3	-2,9	-4,2	-1,3
samorządy	20,7	28,5	7,9	1,0	0,8	-0,2	19,7	27,7	8,1
FUS	0,0	0,0	0,0	0,8	0,7	-0,1	-0,8	-0,7	0,1
Banki spółdzielcze									
Razem	2 088,0	2 229,5	141,5	505,2	507,7	2,6	1 582,8	1 721,7	138,9
Sektor finansowy	258,9	330,7	71,7	21,4	18,3	-3,0	237,5	312,3	74,8
banki centralne instrumenty dłużne	37,2	49,4	12,2	0,0	0,0	0,0	37,2	49,4	12,2
banki centralne - pozostałe	2,2	4,7	2,5	0,0	0,0	0,0	2,2	4,7	2,5
banki	207,0	262,6	55,7	11,5	8,3	-3,2	195,5	254,3	58,8
pozostałe instytucje finansowe	12,5	13,9	1,4	9,9	10,0	0,1	2,6	3,9	1,3
Sektor niefinansowy	1 666,3	1 731,0	64,7	448,3	449,3	1,0	1 218,0	1 281,7	63,7
przedsiębiorstwa	493,9	519,3	25,5	29,9	28,2	-1,7	463,9	491,1	27,1
gospodarstwa domowe	1 157,0	1 195,5	38,4	410,5	413,4	2,8	746,5	782,1	35,6
przedsiębiorcy indywidualni	296,2	295,4	-0,8	3,6	3,2	-0,4	292,6	292,2	-0,4
osoby prywatne	443,7	478,6	34,9	402,5	405,3	2,8	41,2	73,3	32,1
rolnicy indywidualni	417,2	421,5	4,3	4,5	4,9	0,4	412,7	416,6	3,9
instytucje niekomercyjne	15,4	16,2	0,8	7,8	7,7	-0,2	7,5	8,5	0,9
IRIS	162,8	167,8	5,0	35,5	40,1	4,6	127,3	127,7	0,4
instytucje rządowe - instrumenty dłużne	41,2	46,9	5,7	0,0	0,0	0,0	41,2	46,9	5,7
instytucje rządowe - pozostałe	28,1	27,3	-0,8	0,9	0,5	-0,4	27,1	26,8	-0,4
samorządy	93,5	93,6	0,1	34,6	39,6	5,0	59,0	54,1	-4,9
FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Banki zrzeszające							
	2015.12	206.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Podział wyniku działalności bankowej (%)							
Wynik odsetkowy	75,8	74,6	42,8	48,6	57,0	76,7	74,6
w tym:							
od banków	-52,8	-53,1	-32,8	-39,7	-47,9	-71,4	-74,8
od osób prywatnych	5,7	6,3	3,8	4,5	5,4	7,4	7,6
Wynik pozaodsetkowy	24,2	25,4	57,2	51,4	43,0	23,3	25,4
wynik z prowizji	15,0	16,9	10,2	12,3	14,2	16,0	16,8
pozostały wynik pozaodsetkowy	9,3	8,5	47,0	39,2	28,8	7,3	8,7
Wynik działalności bankowej	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Saldo rezerw celowych	25,1	26,1	15,9	14,5	30,0	33,7	26,5
Saldo pozostałych rezerw	-1,9	-6,4	0,9	0,6	2,5	-0,2	4,7
Koszty operacyjne	68,6	68,8	42,0	49,1	57,4	64,0	67,2
w tym koszty pracy	25,8	26,6	15,5	17,8	20,4	24,8	25,5
Wynik finansowy brutto	9,0	10,6	42,7	35,9	11,1	7,8	5,2
Podatek dochodowy	3,2	3,5	10,6	9,0	3,9	0,6	1,6
Wynik finansowy netto	5,8	7,0	32,1	26,9	7,2	7,2	3,7
Wyniki / średnie aktywa (%)							
Przychody odsetkowe	2,9	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5
Koszty odsetkowe	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Wynik odsetkowy (marża)	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1
w tym:							
od banków	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0	-1,1	-1,1
od osób prywatnych	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wynik pozaodsetkowy	0,5	0,4	1,7	1,3	0,9	0,3	0,4
wynik z prowizji	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
pozostały wynik pozaodsetkowy	0,2	0,2	1,4	1,0	0,6	0,1	0,1
Wynik działalności bankowej	1,9	1,8	2,9	2,5	2,1	1,5	1,4
Saldo rezerw celowych	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,4
Saldo pozostałych rezerw	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Koszty operacyjne	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	0,9	1,0
w tym koszty pracy	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Wynik finansowy brutto (ROA brutto)	0,2	0,2	1,2	0,9	0,2	0,1	0,1
Podatek dochodowy	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0
Wynik finansowy netto (ROA netto)	0,1	0,1	0,9	0,7	0,1	0,1	0,1
Efektywność							
ROA brutto (%)	0,2	0,2	1,2	0,9	0,2	0,1	0,1
ROA netto (%)	0,1	0,1	0,9	0,7	0,1	0,1	0,1
ROE brutto (%)	4,3	4,7	30,6	21,2	5,6	2,9	1,8
ROE netto (%)	2,7	3,1	23,0	15,9	3,6	2,6	1,3
C/I (%)	65,0	66,6	41,2	48,0	55,8	60,8	64,9
aktywa/zatrudnienie (tys. zł)	16 324,3	17 653,7	18 754,3	19 628,5	21 616,3	23 574,5	23 190,3
wynik finansowy brutto / zatrudnienie (tys. zł)	27,3	33,1	227,5	165,2	45,3	26,4	17,1
wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	17,6	22,0	171,0	124,0	29,4	24,4	12,0
koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	78,5	83,1	82,7	81,8	82,7	84,6	83,9

Banki spółdzielcze							
	2015.12	206.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Podział wyniku działalności bankowej (%)							
Wynik odsetkowy	74,3	74,1	74,2	74,5	74,5	76,2	76,3
w tym:							
od banków	9,2	9,1	9,2	9,4	9,7	11,2	11,3
od osób prywatnych	0,3	1,6	1,9	2,2	2,5	2,9	3,2
Wynik pozaodsetkowy	25,7	25,9	25,8	25,5	25,5	23,8	23,7
wynik z prowizji	24,0	23,7	23,8	23,6	23,5	23,1	22,8
pozostały wynik pozaodsetkowy	1,7	2,2	2,0	1,9	2,0	0,7	1,0
Wynik działalności bankowej	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Saldo rezerw celowych	7,4	5,1	6,5	7,7	11,6	6,0	7,8
Saldo pozostałych rezerw	1,7	2,0	1,8	1,8	2,0	2,2	1,9
Koszty operacyjne	77,9	70,5	72,0	71,3	72,2	66,8	67,9
w tym koszty pracy	47,0	45,4	45,8	45,5	45,7	43,9	44,3
Wynik finansowy brutto	14,8	24,5	22,2	21,4	17,2	26,9	25,1
Podatek dochodowy	3,9	5,3	5,2	5,3	4,8	5,6	5,6
Wynik finansowy netto	10,9	19,2	17,0	16,2	12,4	21,3	19,4
Wyniki / średnie aktywa (%)							
Przychody odsetkowe	4,0	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6
Koszty odsetkowe	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
Wynik odsetkowy (marża)	3,0	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
w tym:							
od banków	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
od osób prywatnych	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wynik pozaodsetkowy	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
wynik z prowizji	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
pozostały wynik pozaodsetkowy	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Wynik działalności bankowej	4,0	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7	3,7
Saldo rezerw celowych	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,3
Saldo pozostałych rezerw	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Koszty operacyjne	3,1	2,7	2,8	2,7	2,8	2,4	2,5
w tym koszty pracy	1,9	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6
Wynik finansowy brutto (ROA brutto)	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7	1,0	0,9
Podatek dochodowy	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Wynik finansowy netto (ROA netto)	0,4	0,7	0,7	0,6	0,5	0,8	0,7
Efektywność							
ROA brutto (%)	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7	1,0	0,9
ROA netto (%)	0,4	0,7	0,7	0,6	0,5	0,8	0,7
ROE brutto (%)	5,9	9,6	8,7	8,5	6,8	10,2	9,5
ROE netto (%)	4,4	7,5	6,7	6,4	4,9	8,1	7,4
C/I (%)	76,5	69,1	70,2	69,7	70,1	65,6	66,1
aktywa/zatrudnienie (tys. zł)	3 377,5	3 512,8	3 622,1	3 687,6	3 839,4	3 907,4	3 927,9
wynik finansowy brutto / zatrudnienie (tys. zł)	19,6	32,6	29,9	29,3	23,9	38,1	36,1
wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	14,5	25,5	22,9	22,1	17,3	30,1	27,9
koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	62,3	60,4	61,7	62,3	63,4	62,0	63,7

Załącznik nr 6. Należności od sektora niefinansowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
Banki zrzeszające									
mln zł									
2015.12	12 931,3	11 724,0	645,3	6 779,8	984,1	1 475,3	1 796,8	42,8	1 207,3
2016.03	12 740,8	11 564,3	606,8	6 654,4	988,6	1 501,3	1 770,8	42,4	1 176,5
2016.06	12 678,3	11 480,5	571,2	6 571,0	990,1	1 532,3	1 775,3	40,6	1 197,8
2016.09	12 621,8	11 290,2	621,2	6 298,1	982,1	1 570,6	1 775,3	42,9	1 331,6
2016.12	13 208,3	11 348,1	605,3	6 268,6	1 023,8	1 624,0	1 784,2	42,1	1 860,3
2017.03	13 166,6	11 357,6	623,9	6 221,8	1 002,4	1 683,1	1 784,0	42,5	1 809,0
2017.06	13 153,6	11 395,6	621,0	6 262,8	954,5	1 709,7	1 804,5	43,1	1 758,0
struktura podmiotowa (%)									
2015.12	100,0	90,7	5,0	52,4	7,6	11,4	13,9	0,3	9,3
2016.03	100,0	90,8	4,8	52,2	7,8	11,8	13,9	0,3	9,2
2016.06	100,0	90,6	4,5	51,8	7,8	12,1	14,0	0,3	9,4
2016.09	100,0	89,5	4,9	49,9	7,8	12,4	14,1	0,3	10,5
2016.12	100,0	85,9	4,6	47,5	7,8	12,3	13,5	0,3	14,1
2017.03	100,0	86,3	4,7	47,3	7,6	12,8	13,5	0,3	13,7
2017.06	100,0	86,6	4,7	47,6	7,3	13,0	13,7	0,3	13,4
udział należności zagrożonych (%)									
2015.12	22,3	24,4	8,7	33,6	26,8	9,2	7,2	0,7	1,4
2016.03	23,0	25,2	9,3	34,9	27,2	9,2	7,1	0,6	1,4
2016.06	23,1	25,4	10,1	34,8	29,8	9,4	7,4	0,6	1,3
2016.09	20,9	23,2	9,1	31,8	30,2	8,4	7,6	0,6	1,0
2016.12	15,2	17,6	8,8	23,2	25,1	7,7	5,9	0,9	0,6
2017.03	15,0	17,3	8,6	22,9	25,2	7,8	6,0	0,9	0,2
2017.06	15,9	18,3	9,0	24,1	27,0	8,0	7,0	0,9	0,2

Załącznik nr 6. Należności od sektora niefinansowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
Banki spółdzielcze									
mln zł									
2015.12	65 408,4	59 234,3	409,7	18 071,8	9 525,0	13 532,0	17 152,1	543,7	6 174,1
2016.03	66 184,9	60 120,2	434,1	18 361,7	9 733,6	13 748,6	17 305,2	537,0	6 064,7
2016.06	67 179,7	61 236,0	422,6	18 517,2	9 826,5	14 305,0	17 623,0	541,6	5 943,7
2016.09	67 963,6	62 130,3	420,2	18 710,4	9 876,8	14 798,5	17 763,9	560,6	5 833,4
2016.12	67 869,0	61 555,0	386,9	18 515,5	9 680,1	15 051,0	17 341,0	580,5	6 314,0
2017.03	68 436,6	62 296,1	377,3	18 606,2	9 880,6	15 381,3	17 477,0	573,7	6 140,5
2017.06	69 502,2	63 422,6	376,6	18 650,0	9 972,6	16 028,0	17 817,1	578,3	6 079,6
struktura podmiotowa (%)									
2015.12	100,0	90,6	0,6	27,6	14,6	20,7	26,2	0,8	9,4
2016.03	100,0	90,8	0,7	27,7	14,7	20,8	26,1	0,8	9,2
2016.06	100,0	91,2	0,6	27,6	14,6	21,3	26,2	0,8	8,8
2016.09	100,0	91,4	0,6	27,5	14,5	21,8	26,1	0,8	8,6
2016.12	100,0	90,7	0,6	27,3	14,3	22,2	25,6	0,9	9,3
2017.03	100,0	91,0	0,6	27,2	14,4	22,5	25,5	0,8	9,0
2017.06	100,0	91,3	0,5	26,8	14,3	23,1	25,6	0,8	8,7
udział należności zagrożonych (%)									
2015.12	6,1	6,7	7,2	12,0	9,5	4,1	1,7	1,6	0,0
2016.03	5,9	6,5	6,8	11,5	9,4	4,0	1,7	1,6	0,0
2016.06	6,2	6,8	7,2	12,6	9,8	3,9	1,7	1,6	0,0
2016.09	6,7	7,4	7,3	14,2	10,0	3,8	1,8	1,9	0,0
2016.12	7,0	7,7	6,9	15,0	10,7	3,7	2,1	2,4	0,1
2017.03	7,2	7,8	7,1	15,3	10,5	3,6	2,3	2,5	0,1
2017.06	7,1	7,8	7,1	15,6	10,2	3,5	2,3	2,4	0,1

Banki zrzeszające							
	mln zł						
	2015.12	2016.03	2016.06	2016.09	2016.12	2017.03	2017.06
Ogółem	28 033,1	29 112,6	30 045,6	30 800,7	34 321,8	36 645,7	35 223,3
depozyty bieżące	6 192,5	6 835,2	7 003,3	7 231,2	7 168,2	7 789,9	7 884,3
depozyty terminowe	21 840,7	22 277,4	23 042,2	23 569,5	27 153,6	28 855,8	27 339,0
Sektor finansowy	25 235,8	26 314,4	27 129,3	27 853,0	31 254,8	33 709,1	32 339,5
depozyty bieżące	4 231,1	4 925,4	5 046,3	5 230,2	5 115,5	5 732,2	5 784,3
depozyty terminowe	21 004,7	21 389,0	22 082,9	22 622,7	26 139,3	27 976,9	26 555,2
Sektor niefinansowy	2 577,2	2 566,1	2 708,0	2 721,2	2 837,8	2 733,2	2 687,0
depozyty bieżące	1 823,8	1 857,4	1 897,5	1 937,4	1 985,9	1 994,8	2 041,4
depozyty terminowe	753,4	708,7	810,5	783,8	851,9	738,4	645,6
w tym:							
przedsiębiorstwa	821,7	841,0	964,2	990,0	1 072,1	987,8	1 005,0
depozyty bieżące	484,9	491,5	520,0	556,0	588,1	597,9	636,1
depozyty terminowe	336,8	349,5	444,2	434,0	484,0	389,9	369,0
gospodarstwa domowe	1 546,7	1 539,2	1 554,0	1 535,3	1 576,1	1 555,0	1 473,7
depozyty bieżące	1 228,9	1 253,9	1 267,6	1 263,7	1 301,4	1 291,6	1 283,1
depozyty terminowe	317,7	285,2	286,4	271,7	274,7	263,4	190,6
w tym:							
osoby prywatne	1 322,4	1 332,0	1 331,5	1 307,6	1 327,4	1 338,6	1 265,0
depozyty bieżące	1 066,7	1 095,8	1 099,6	1 087,7	1 112,4	1 124,7	1 121,4
depozyty term.	255,7	236,2	231,9	219,9	215,0	213,9	143,6
Sektor budżetowy	220,2	232,1	208,3	226,5	229,1	203,4	196,8
depozyty bieżące	137,6	52,4	59,5	63,6	66,7	62,9	58,6
depozyty terminowe	82,6	179,7	148,8	162,9	162,4	140,5	138,2
Banki spółdzielcze							
Ogółem	93 855,5	96 766,8	99 844,5	101 261,0	106 012,9	107 690,3	108 075,2
depozyty bieżące	46 688,9	47 875,0	50 101,9	50 633,8	56 063,4	55 024,6	55 365,4
depozyty terminowe	47 166,7	48 891,8	49 742,7	50 627,2	49 949,5	52 665,6	52 709,7
Sektor finansowy	425,1	421,5	420,9	341,5	309,6	249,5	232,5
depozyty bieżące	40,1	26,1	33,2	35,7	43,2	39,6	36,2
depozyty terminowe	385,0	395,4	387,7	305,8	266,4	209,9	196,2
Sektor niefinansowy	86 332,3	87 845,5	89 974,9	91 001,3	96 735,2	97 164,5	97 681,9
depozyty bieżące	40 616,9	41 635,0	43 259,0	43 688,1	48 300,2	47 895,4	48 348,4
depozyty terminowe	45 715,4	46 210,5	46 715,9	47 313,2	48 435,0	49 269,1	49 333,5
w tym:							
przedsiębiorstwa	7 437,6	6 710,6	6 966,8	7 154,8	7 757,7	7 259,6	7 291,5
depozyty bieżące	4 134,3	3 478,5	3 666,9	3 862,0	4 409,8	3 920,1	4 083,7
depozyty terminowe	3 303,3	3 232,1	3 300,0	3 292,8	3 347,9	3 339,6	3 207,8
gospodarstwa domowe	76 334,8	78 386,7	80 164,5	80 707,6	86 137,3	86 883,9	87 239,1
depozyty bieżące	34 880,9	36 412,5	37 706,4	37 692,4	42 022,8	41 959,9	42 111,6
depozyty terminowe	41 453,8	41 974,2	42 458,2	43 015,2	44 114,6	44 924,0	45 127,5
w tym:							
osoby prywatne	62 451,2	64 298,6	65 900,2	66 867,3	69 442,9	71 289,3	71 987,3
depozyty bieżące	21 804,4	23 088,8	24 226,0	24 601,2	26 134,4	27 179,3	27 678,0
depozyty term.	40 646,8	41 209,8	41 674,2	42 266,1	43 308,5	44 110,0	44 309,3
Sektor budżetowy	4 880,6	4 226,9	4 391,8	4 535,5	5 216,4	4 575,9	4 778,6
depozyty bieżące	9 003,0	9 861,2	9 872,5	9 304,8	11 478,1	11 018,7	10 473,2
depozyty terminowe	7 098,2	8 499,8	9 448,7	9 918,2	8 968,1	10 276,3	10 160,8